វិធានជាបទដ្ឋានអប្បបរមាសំរាប់គ្រប់គ្រងវិស័យ
យុត្តិធម៌អនីតិជន ឆ្នាំ ១៩៨៥

វិធានក្រុងប៉េកាំង

(អនុម័តដោយសេចក្តីសំរេចរបស់មហាសន្និបាតលេខ ៤០/៣៣ ចុះថ្ងៃទី ២៩ វិច្ឆិកា ១៩៨៥)

ផ្នែកទី ១
គោលការណ៍ទូទៅ

១. ទស្សនៈជាមូលដ្ឋាន

១.១. រដ្ឋជាសមាជិកត្រូវប្រឹងប្រែងធ្វើឱ្យបានចំរើនសុខមាលភាពរបស់អនីតិជន និង គ្រួសាររបស់គេស្របតាម ផលប្រយោជន៍ទូទៅនៃរដ្ឋនីមួយៗ ។

១.២.

រដ្ឋជាសមាជិកត្រូវខ្នះខ្នែងបង្កើតលក្ខខ័ណ្ឌនានាដែលនឹងធានាដល់អនីតិជនឱ្យមានជីវិតមានន័យនៅក្នុងសហគមន៍ ដែលនឹងជំរុញដំណើរការមួយនៃការចំរើនលូតលាស់ផ្ទាល់ខ្លួន និងការអប់រំឱ្យរួចផុតពីបទល្មើសព្រហ្មទ័ណ្ឌ និងទោសកម្មដែលអាចធ្វើទៅបាន ដែលនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃជីវិតនោះ អនីតិជនងាយនឹងទទួលអាកប្បកិរិយាខុសពីធម្មតា ។

១.៣. ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ដល់វិធានការជាវិជ្ជមានដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រមូលផ្តុំធនធានទាំងអស់ដែលមាន រួមមានគ្រួសារអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត និងក្រុមផ្សេងទៀតរបស់សហគមន៍ ព្រមទាំង សាលារៀន និង ស្ថាប័នផ្សេងទៀតរបស់សហគមន៍ក្នុងគោលបំណងលើកស្ទួយសុខមាលភាពអនីតិជន ដើម្បីកាត់បន្ថយសេចក្តីត្រូវការអន្តរាគមន៍ពីច្បាប់ និងក្នុងគោលបំណងចាត់ការអនីតិជនដែលធ្វើផ្ទុយ នឹងច្បាប់ ដោយមានប្រសិទ្ធិភាពដោយយុត្តិធម៌ និងក្នុងភាពជាមនុស្ស ។

១.៤. យុត្តិធម៌អនីតិជនត្រូវបានបង្កើតឡើងជាផ្នែកផ្សំមួយនៃដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ជាតិរបស់ប្រទេសនីមួយៗ នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌទូលំទូលាយនៃយុត្តិធម៌សង្គមសំរាប់អនីតិជនទាំងអស់ ដូច្នេះ

ទន្ទឹមគ្នានេះរួមចំណែកក្នុងការការពារមនុស្សក្មេង និងការរក្សាសណ្ដាប់ធ្នាប់សុខសាន្តនៅក្នុងសង្គម ។

១.៥. វិធានទាំងនេះត្រូវអនុវត្តនៅក្នុងបរិបទនៃលក្ខខ័ណ្ឌសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និង វប្បធម៌ ដែលមាននៅក្នុងរដ្ឋជាសមាជិកនីមួយៗ ។

១.៦. សេវាកម្មផ្នែកយុត្តិធម៌អនីតិជនត្រូវតែបានបង្កើតឡើងដោយមានបែបផែន និងសំរបសំរួលក្នុងគោលបំណងលើកស្ទួយ និងទ្រទ្រង់សមត្ថភាពរបស់បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងសេវាកម្មនោះរួមមានវិធីសាស្ត្រ របៀប ដោះស្រាយ និង ឥរិយាបថរបស់គេ ។

សេចក្ដីអធិប្បាយ

ទស្សនៈមូលដ្ឋានទូលំទូលាយទាំងនេះបានដល់គោលនយោបាយសង្គមទូលំទូលាយជាទូទៅ ហើយមានគោលដៅ លើកស្ទួយសុខមាលភាពអនីតិជនក្នុងកំរិតធំបំផុតដែលអាចធ្វើទៅបាន ដែលនឹងបន្ថយភាពចាំបាច់នៃអន្តរាគមន៍ពីប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌អនីតិជនឱ្យនៅតិចជាអប្បបរមា ហើយក៏ជួយបន្ថយការប៉ះពាល់ដែលបណ្ដាលមកពីការអន្តរាគមន៍ណាមួយ ។ វិធានការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះមនុស្សក្មេងបែបនេះ គឺជាសេចក្ដីត្រូវការជាបន្ទាន់នៃគោលនយោបាយដែលកំណត់ឡើង ដើម្បីចៀសវាងមិនចាំបាច់អនុវត្តវិធានទាំងឡាយក្នុងឧបករណ៍នេះ ។ វិធាន ១.១ ដល់ ១.៣ ដៅបញ្ជាក់តួនាទីសំខាន់ នៃគោលនយោបាយសង្គមប្រកបដោយស្ថាបនាសំរាប់អនីតិជន ជាអាទិ៍ក្នុងការបង្ការឧក្រិដ្ឋកម្ម និង ទោសកម្មរបស់អនីតិជន។ វិធាន ១.៤ កំណត់ថាយុត្តិធម៌អនីតិជនជាផ្នែកផ្សំមួយនៃយុត្តិធម៌ សង្គមសំរាប់អនីតិជន ចំណែកវិធាន ១.៦ សំដៅដល់ភាពចាំបាច់នៃការលើកស្ទួយជាប្រចាំដល់យុត្តិធម៌អនីតិជនដោយមិនឱ្យឃ្លាតឆ្ងាយក្រោយការអភិវឌ្ឍន៍គោលនយោបាយសង្គមជឿនលឿនសំរាប់អនីតិជនជាទូទៅ និងដោយចាំទុកក្នុងចិត្តនូវសេចក្ដីត្រូវការឱ្យមានការកែលំអជាទៀងទាត់នូវសេវាកម្មរបស់បុគ្គលិក ។ វិធាន ១.៥ យកចិត្តទុកដាក់លើលក្ខខ័ណ្ឌដែលមាននៅក្នុងរដ្ឋជាសមាជិកដែល នឹងបណ្ដាលឱ្យរបៀបអនុវត្តវិធានពិសេសណាមួយខុសពីរបៀបដែលប្រកាន់យកនៅក្នុងរដ្ឋដទៃទៀត ។

២. វិសាលភាពនៃវិធាន និង និយមន័យដែលប្រើ

២.១. វិធានជាបទដ្ឋានអប្បបរមាត្រូវអនុវត្តដោយឥតលំអៀងចំពោះអនីតិជនល្មើស ដោយមិនប្រកាន់ប្រភេទ អ្វីទាំងអស់ ដូចជាពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា សាសនា មតិ-

នយោបាយ ឬមតិផ្សេងៗទៀត ប្រភពសម្បត្តិ ឬសង្គម ទ្រព្យសម្បត្តិ ស្ថានភាពកំណើត ឬស្ថានភាពដទៃទៀត ។

២.២. សំរាប់គោលបំណងនៃវិធានក្នុងឧបករណ៍នេះ រដ្ឋជាសមាជិកត្រូវអនុវត្តនិយមន័យដូចតទៅនេះក្នុងបែបមួយដែលត្រូវគ្នានឹងប្រព័ន្ធច្បាប់ និងគោលគំនិតច្បាប់របស់រដ្ឋនីមួយៗរៀងៗខ្លួន :

(ក) អនីតិជនជាកុមារ ឬ ក្មេងដែលអាចទទួលការចាត់ការនៅក្រោមប្រព័ន្ធច្បាប់នៃរដ្ឋនីមួយៗក្នុង របៀបផ្សេងពីមនុស្សពេញវ័យ ចំពោះបទល្មើសមួយដែលគេបានប្រព្រឹត្ត

(ខ) បទល្មើសជាអាកប្បកិរិយាណាមួយ (ជាអំពើឬការមិនបានធ្វើ) ដែលអាចដាក់ទណ្ឌកម្មតាមផ្លូវច្បាប់នៅក្រោមប្រព័ន្ធច្បាប់នៃរដ្ឋនីមួយៗ

(គ) ជនល្មើសជាអនីតិជនគឺជាកុមារ ឬក្មេងដែលត្រូវបានចោទថាបានប្រព្រឹត្ត ឬដែលបានរកឃើញថា បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសមួយ ។

២.៣. នៅក្នុងយុត្តាធិការជាតិនីមួយៗ ត្រូវប្រឹងប្រែងបង្កើតសំណុំច្បាប់មួយចំនួន វិធាន និងបញ្ញត្តិដែលអាចអនុវត្តបានចំពោះតែជនល្មើសជាអនីតិជន ព្រមទាំងស្ថាប័ន និងអង្គការដែលគេប្រគល់មុខងារអោយគ្រប់គ្រងវិស័យយុត្តិធម៌អនីតិជន និងដែលបង្កើតឡើង :

ដើម្បីតម្រូវតាមសេចក្តីត្រូវការខុសៗគ្នារបស់ជនល្មើសជាអនីតិជន ទន្ទឹមគ្នានឹងការការពារសិទ្ធិមូលដ្ឋានរបស់គេ

(ក) ដើម្បីបំពេញសេចក្តីត្រូវការរបស់សង្គម

(ខ) ដើម្បីអនុវត្តវិធានដូចតទៅនេឱ្យបានហ្មត់ចត់ និងត្រឹមត្រូវយុត្តិធម៌ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

វិធានជាបទដ្ឋានអប្បបរមាត្រូវបានរៀបចំដោយចេតនា ដើម្បីអោយអាចអនុវត្តបាននៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ផ្សេងៗ ហើយទន្ទឹមគ្នានេះ ដើម្បីកំណត់បទដ្ឋានជាអប្បបរមាខ្លះសំរាប់គ្រប់គ្រងជនល្មើសជាអនីតិជនទៅតាមនិយមន័យណាមួយនៃពាក្យអនីតិជន និងទៅតាមប្រព័ន្ធណាមួយសំរាប់ចាត់ការជនល្មើសជាអនីតិជន ។ គេត្រូវអនុវត្តវិធាន ទាំងនេះ ដោយឥតលំអៀងជានិច្ចដោយមិនបែងចែកប្រភេទណាមួយឡើយ ។

ដូច្នេះ**វិធាន ២.១** សង្កត់លើសារៈសំខាន់ដែលថា វិធានក្នុងឧបករណ៍នេះត្រូវតែអនុវត្តដោយឥតលំអៀងជានិច្ច និង ដោយគ្មានការបែងចែកប្រភេទអ្វីទាំងអស់ ។ វិធាននេះស្របតាមការកំណត់គោលការណ៍ទី ២ នៃសេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីសិទ្ធិកុមារ ។

វិធាន ២.២ អោយនិយមន័យនៃពាក្យ "អនីតិជន" និង "បទល្មើស" ថាជាធាតុផ្សំដើម្បីយល់ពីពាក្យ "ជនល្មើសជាអនីតិជន" ដែលកម្មវត្ថុចំបងនៃវិធានជាបទដ្ឋានអប្បបរមា (ប៉ុន្តែសូមមើលវិធានទី ៣ និង ទី៤) ។ គួរកត់សំគាល់ថា ក៏រិតអាយុ និងត្រូវអាស្រ័យលើប្រព័ន្ធច្បាប់នីមួយៗ ហើយដូច្នេះត្រូវគោរពយ៉ាងពេញលេញចំពោះប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ច សង្គម នយោបាយ វប្បធម៌ និង ច្បាប់របស់រដ្ឋជាសមាជិក ។ ហេតុនេះនាំឱ្យមានអាយុខុសៗគ្នាច្រើនទៅតាមនិយមន័យនៃពាក្យ "អនីតិជន " គឺមានចាប់ពី ៧ឆ្នាំ ដល់ ១៨ ឆ្នាំ ឬ លើសនេះក៏មាន ។ ការដែលមានអាយុខុសៗគ្នានេះ ហាក់ដូចជា មិនអាចជៀសវាងបានទេ បើគិតទៅដល់ប្រព័ន្ធច្បាប់របស់ប្រទេសផ្សេងៗគ្នា ហើយមិនបន្ថយឥទ្ធិពលនៃវិធានជាបទដ្ឋានអប្បបរមាទាំងនេះទេ ។

វិធាន ២.៣ ចង់និយាយអំពីភាពចាំបាច់ត្រូវបង្កើតច្បាប់ណាមួយជាក់លាក់របស់ប្រទេស ដើម្បីអនុវត្តវិធានជាបទដ្ឋានអប្បបរមាឱ្យបានប្រសើរបំផុត ទាំងតាមផ្លូវច្បាប់ទាំងតាមផ្លូវអនុវត្ត ។

៣. ការលាតសន្ធឹងនៃវិធាននៃឧបករណ៍នេះ

៣.១ បញ្ញត្តិដែលពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយនៃវិធានទាំងនេះមិនត្រូវអនុវត្ត ចំពោះតែជនល្មើសជាអនីតិជនប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែត្រូវអនុវត្តផងដែរចំពោះអនីតិជនដែលអាចរងការចាត់ការតាមផ្លូវច្បាប់ដោយសារការប្រព្រឹត្ត អាកប្បកិរិយា ជាក់លាក់ណាមួយ ហើយអាកប្បកិរិយានោះបើសិនជាប្រព្រឹត្តដោយមនុស្សពេញវ័យវិញ គឺមិនអាចផ្តន្ទាទោសបានទេ ។

៣.២ ត្រូវធ្វើកិច្ចប្រឹងប្រែងដើម្បីលាតសន្ធឹងគោលការណ៍ទាំងឡាយ ដែលមាននៅក្នុងវិធានទាំងនេះទៅដល់អនីតិជនទាំងអស់ដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងនីតិវិធីចាត់ការរឿងសុខុមាលភាព និង ការថែទាំ ។

៣.៣ ត្រូវធ្វើកិច្ចប្រឹងប្រែងដើម្បីលាតសន្ធឹងគោលការណ៍ទាំងឡាយ ដែលមាននៅក្នុងវិធានទាំងនេះទៅ ដល់ជនល្មើសជាមនុស្សពេញវ័យក្មេងៗ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

វិធានទី ៣ លាតសន្ធឹងការការពារដែលផ្តល់ដោយវិធានបទដ្ឋានអប្បបរមាសំរាប់ការគ្រប់គ្រងវិស័យយុត្តិធម៌អនីតិជនដើម្បីគ្របដណ្តប់ :

(ក) បទល្មើសដែលគេហៅថា "បទល្មើសដោយសារគុណសម្បត្តិរបស់អ្នកប្រព្រឹត្ត" ដែលមានចែងនៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់របស់ប្រទេសផ្សេងៗ ដែលនៅក្នុងនោះវិសាលភាពនៃអាកប្បកិរិយាដែលត្រូវចាត់ទុកជា បទល្មើសមួយមានទំហំធំសំរាប់អនីតិជនជាងសំរាប់មនុស្សពេញវ័យ (ឧទាហរណ៍ ការគេចវេសសាលារៀន ការមិនស្តាប់បង្គាប់សាលារៀននិងគ្រួសារ ការផឹកស្រវឹងនៅទីសាធារណៈ ។ល។) (វិធាន ៣.១)

(ខ) នីតិវិធីចាត់ការពីបញ្ហាសុខមាលភាព និងការថែទាំ (វិធាន ៣.២)

(គ) នីតិវិធីចាត់ការជនល្មើសពេញវ័យ ដែលអាស្រ័យលើកំរិតអាយុដែលប្រព័ន្ធច្បាប់នីមួយៗកំណត់ (វិធាន ៣.៣)

ការលាតសន្ធឹងវិធានទាំងនេះដើម្បីគ្របដណ្តប់វិស័យបីទាំងនេះ ហាក់ដូចជាបានផ្តល់ហេតុផលបញ្ជាក់ហើយ ។ វិធាន ៣.១ ផ្តល់ការធានាជាអប្បបរមានៅក្នុងវិស័យទាំងនោះ ហើយវិធាន ៣.២ ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាជំហានគួរឱ្យ ចង់បានឆ្ពោះទៅរកទិសដៅនៃយុត្តិធម៌កាន់តែត្រឹមត្រូវសមរម្យ និងប្រកបដោយក្តីមេត្តាឡើងសំរាប់អនីតិជនទាំងអស់ដែលធ្វើផ្ទុយនឹងច្បាប់ ។

៤. អាយុដែលមានការទទួលខុសត្រូវផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ

៤.១. នៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ទាំងឡាយណា ដែលទទួលស្គាល់គោលគំនិតនៃអាយុដែលមានការទទួលខុសត្រូវ ផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ ការចាប់ផ្តើមចូលអាយុនោះ មិនត្រូវកំណត់អាយុនៅទាបពេកទេ ដោយត្រូវគិតដល់ភាពចាស់ទុំផ្នែកអារម្មណ៍ ផ្នែកផ្លូវចិត្ត និងផ្នែកបញ្ញា ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

អាយុអប្បបរមាដែលមានការទទួលខុសត្រូវផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌខុសគ្នាពីមួយទៅមួយ អាស្រ័យលើប្រវត្តិសាស្ត្រ និង វប្បធម៌ ។ គំនិតសម័យទំនើបនឹងពិចារណាថា តើកុមារអាចឈានដល់កំរិតសីលធម៌ និងចិត្តសាស្ត្រល្មមអោយទទួលខុសត្រូវផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌបាន ឬនៅមានន័យថា កុមារម្នាក់ដោយអាស្រ័យការយល់ដឹង និងការចេះពិចារណាតើគេអាចឱ្យ កុមារនោះទទួលខុសត្រូវចំពោះអាកប្បកិរិយាប្រឆាំងនឹងសង្គមបានដែរឬទេ ។ បើសិនជាអាយុដែលមានការទទួលខុសត្រូវ ផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌត្រូវបានកំណត់ឱ្យទាបពេក

ឬបើគ្មានកំណត់អាយុទាបបំផុតសោះទេនោះ កំរិតនៃការទទួលខុសត្រូវនោះ មុខជាគ្មានន័យអ្វីទាំងអស់ ។ ជាទូទៅ មានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធរវាងកំរិតនៃការទទួលខុសត្រូវចំពោះអាកប្បកិរិយាជា ទោសកម្ម ឬព្រហ្មទណ្ឌព្រមទាំងសិទ្ធិ និងការទទួលខុសត្រូវផ្នែកសង្គមដទៃទៀត (ដូចជាស្ថានភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍ នីតិភាពផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ។ល។)

ដូច្នេះ ត្រូវធ្វើកិច្ចប្រឹងប្រែងដើម្បីព្រមព្រៀងលើកំរិតទាបបំផុតដែលសមរម្យដែលអាចអនុវត្តបានជាអន្តរជាតិ ។

៥. គោលដៅនៃយុត្តិធម៌អនីតិជន

៥.១. ប្រព័ន្ធយុត្តិធមិអនីតិជនត្រូវផ្តោតទៅលើសុខមាលភាពរបស់អនីតិជន ហើយត្រូវធានាថាប្រតិកម្មណាមួយ ចំពោះជនល្មើសជាអនីតិជនត្រូវសមាមាត្រជានិច្ចទៅនឹងកាលៈទេសៈនៃជនល្មើសជាអនីតិជន និង បទល្មើស ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

វិធាន ៥ សំដៅដល់ទិសដៅពីរក្នុងបណ្តាទិសដៅសំខាន់ៗបំផុតនៃយុត្តិធមិអនីតិជន ។ ទិសដៅទីមួយ គឺការលើកស្ទួយសុខមាលភាពរបស់អនីតិជន ។ នេះជាចំណុចផ្តោតចំបងនៃប្រព័ន្ធច្បាប់ទាំងឡាយ ដែលនៅក្នុងប្រព័ន្ធនោះ ជនល្មើសជាអនីតិជនត្រូវបានចាត់ការដោយតុលាការគ្រួសារ ឬអាជ្ញាធររដ្ឋបាល ប៉ុន្តែក៏ត្រូវផ្តោតលើសុខមាលភាពរបស់អនីតិជនដែរ នៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ទាំងឡាយណាដែលជ្រើសរើសគំរូតុលាការព្រហ្មទណ្ឌ ដូច្នេះហើយការនេះ រួមចំណែកក្នុងការចៀសវាង ទណ្ឌកម្មដែលមានលក្ខណៈត្រឹមតែប្រដៅអនីតិជន (សូមមើលវិធាន ១៤) ។

ទិសដៅទីពីរគឺ "គោលការណ៍នៃភាពសមាមាត្រ " ។ គោលការណ៍មានឈ្មោះល្បីថា ជាឧបករណ៍សំរាប់ទប់ទណ្ឌកម្មដែលមានលក្ខណៈជាការប្រដៅ ដែលភាគច្រើនគេហៅថាការទទួលអ្វីដែលសមនឹងទទួលធៀបទៅនឹងទម្ងន់នៃបទល្មើស ។ ការឆ្លើយតបចំពោះជនល្មើសជាអនីតិជនត្រូវមានមូលដ្ឋាននៃការពិចារណាមិនត្រឹមតែលើទម្ងន់នៃបទល្មើសប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែលើកាលៈទេសៈផ្ទាល់ខ្លួនផងដែរ ។ កាលៈទេសៈផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ជនល្មើសជាអនីតិជនម្នាក់ៗ (ឧទាហរណ៍ ឋានៈសង្គម ស្ថានភាព គ្រួសារ ការខូចខាតបណ្តាលមកពីបទល្មើស ឬកត្តាដទៃទៀតដែលមានផលប៉ះពាល់ដល់កាលៈទេសៈផ្ទាល់ខ្លួន) ត្រូវមានឥទ្ធិពលលើភាពសមាមាត្រនៃ

ប្រតិកម្ម (ឧទាហរណ៍ ដោយគិតដល់ការខ្វះខ្នែងរបស់ ជនល្មើសជាអនីតិជនដើម្បីជួសជុលការខូចខាតរបស់ជនរងគ្រោះ ឬ សុឆន្ទៈរបស់គេក្នុងការត្រឡប់មករកជីវិតត្រឹមត្រូវ និងមានប្រយោជន៍) ។

ក្នុងរបៀបដូចគ្នាដែរ ប្រតិកម្មដែលសំដៅធានាសុខមាលភាពរបស់ជនល្មើសវ័យក្មេងអាចហួសពីភាពចាំបាច់ ហើយហេតុនេះរំលោភបំពានលើសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានមនុស្សក្មេង ដូចគេបានសង្កេតឃើញនៅក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌អនីតិជនខ្លះ ។ នៅទីនេះ ត្រូវការពារភាពសមាមាត្រនៃប្រតិកម្មទៅនឹងកាលៈទេសៈនៃជនល្មើស និងបទល្មើសហើយត្រូវការពារជន រងគ្រោះផងដែរ ។

ជាសំខាន់វិធាន ៥ អំពាវនាវសុំកុំឱ្យមានប្រតិកម្មតិចជាង និងធំជាង ប្រតិកម្មសមរម្យនៅក្នុងករណីនានានៃទោសកម្ម និងឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់អនីតិជន ។ បញ្ហាដែលបញ្ចូលនៅក្នុងវិធានអាចជួយជំរុញឱ្យកើតមានរឿងទាំងពីរ : ប្រភេទនៃប្រតិកម្មថ្មី និងប្លែកល្មមនឹងទទួលយកបានជាការប្រយ័ត្នទុកជាមុនទប់ទល់នឹងការពង្រីកមិនត្រឹមត្រូវនូវរង្វង់ ត្រួតត្រាផ្លូវការរបស់សង្គមលើអនីតិជន ។

៦. វិសាលភាពនៃឆន្ទានុសិទ្ធិ

៦.១. ដោយពិចារណាឃើញថា សេចក្តីត្រូវការពិសេសខុសៗគ្នារបស់អនីតិជនព្រមទាំងវិធានការណ៍ប្លែកៗ គ្នាដែលមានវិសាលភាពសមស្របសំរាប់អនុវត្តឆន្ទានុសិទ្ធិ ត្រូវតែបានអនុញ្ញាតឱ្យមាននៅគ្រប់ដំណាក់កាលទាំងអស់នៃនីតិវិធី ហើយនិងនៅលំដាប់ថ្នាក់ផ្សេងៗនៃការគ្រប់គ្រងវិស័យយុត្តិធម៌ អនីតិជនរួមមានការស៊ើបអង្កេតការចោទប្រកាន់ ការវិនិច្ឆ័យ និងការអនុវត្តន៍សេចក្តីសំរេច ។

៦.២. ក៏ប៉ុន្តែ ត្រូវប្រឹងប្រែងធានាអោយមានការទទួលខុសត្រូវគ្រប់គ្រាន់នៅគ្រប់ដំណាក់កាល និងលំដាប់ថ្នាក់ទាំងអស់ក្នុងការអនុវត្តន៍ឆន្ទានុសិទ្ធិនោះ ។

៦.៣. អ្នកដែលអនុវត្តឆន្ទានុសិទ្ធិត្រូវមានគុណសម្បត្តិ ឬទទួលការហ្វឹកហ្វឺនជាពិសេស ដើម្បីអនុវត្តឆន្ទានុសិទ្ធិនោះ ដោយវិចារណញ្ញាណ និងស្របតាមមុខងារ និងអំណាចដែលគេប្រគល់អោយខ្លួន។

សេចក្តីអធិប្បាយ

វិធាន ៦.១, ៦.២ និង ៦.៣ រួមបញ្ចូលគ្នានូវលក្ខណៈសំខាន់ៗជាច្រើននៃការគ្រប់គ្រងយុត្តិធម៌អនីតិជនប្រកប ដោយប្រសិទ្ធិភាពត្រឹមត្រូវ និងក្នុងភាពជាមនុស្ស : ការចាំបាច់ត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យអនុវត្តអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិនៅគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ចាត់ការសំខាន់ៗទាំងអស់ ដើម្បីឱ្យអ្នកដែលធ្វើសេចក្តីសំរេចអាចចាត់វិធានការណាដែល

ចាត់ទុកថា សមស្របបំផុត នៅក្នុងករណីនីមួយៗ ហើយការចាំបាច់ត្រូវផ្តល់ការត្រួតពិនិត្យ និងថ្លឹងថ្លែងគ្នាទៅវិញទៅមក ដើម្បីទប់ទល់ការរំលោភ បំពានអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិ និងដើម្បីរក្សាការពារសិទ្ធិរបស់ជនល្មើសវ័យក្មេង ។ ការទទួលខុសត្រូវ និងលក្ខណៈសម្បត្តិ ខាងវិជ្ជាជីវៈ គឺជាឧបករណ៍ប្រសើរបំផុតអាចទប់ទល់នឹងឆន្ទានុសិទ្ធិទូលំទូលាយ ។ ដូច្នេះលក្ខណៈសម្បត្តិខាងវិជ្ជាជីវៈ និងការហ្វឹកហ្វឺនឱ្យទៅជាអ្នកជំនាញគឺជាចំណុចសំខាន់ដែលចាត់ទុកជា មធ្យោបាយមានតំលៃ ដើម្បីធានាការអនុវត្តន៍ឆន្ទានុសិទ្ធិប្រកបដោយវិចារណញ្ញាណក្នុងបញ្ហាជនល្មើស ជាអនីតិជន ។ (សូមមើលវិធាន ១.៦ និង ២.២) ។ ការកំណត់គោលការណ៍ណែនាំជាក់លាក់ស្តីពីការអនុវត្តន៍ឆន្ទានុសិទ្ធិ និងការផ្តល់ឱ្យមានប្រព័ន្ធពិនិត្យឡើងវិញ ការធ្វើឧទ្ធរណ៍ និងប្រព័ន្ធស្រដៀងគ្នានេះ ដើម្បីអាចពិនិត្យ ពិច័យសេចក្តីសំរេច និងការទទួលខុសត្រូវគឺមានដៅបញ្ជាក់នៅក្នុងបរិបទនេះ ។ យន្តការបែបនោះមិនបានបញ្ជាក់ នៅទីនេះទេ ព្រោះយន្តការទាំងនេះមិនងាយនឹងបញ្ចូលទៅក្នុងវិធានជាបទដ្ឋានអប្បបរមាអន្តរជាតិបានទេ ព្រោះវាមិនអាចគ្របដណ្តប់លើភាពខុសគ្នារវាងប្រព័ន្ធយុត្តិធមិមួយ ទៅប្រព័ន្ធមួយទៀត ។

៧.សិទ្ធិរបស់អនីតិជន

៧.១. កិច្ចការពារតាមនីតិវិធីជាមូលដ្ឋាន ដូចជាសច្ចធារណ៍នៃនិរទោស សិទ្ធិត្រូវបានការជូនដំណឹងពីការចោទប្រកាន់ សិទ្ធិមិននិយាយស្តី សិទ្ធិមានអ្នកផ្តល់យោបល់ សិទ្ធិមានវត្តមានរបស់ឳពុក/ម្តាយ ឬ អាណាព្យាបាល សិទ្ធិដើម្បីតទល់ និងសួរតតាំងសាក្សី និងសិទ្ធិធ្វើឧទ្ធរណ៍ទៅអាជ្ញាធរថ្នាក់លើជាដើម ត្រូវតែបានធានានៅគ្រប់ដំណាក់កាលទាំងអស់នៃនីតិវិធី ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

វិធាន ៧.១ ដៅបញ្ជាក់ចំណុចសំខាន់ខ្លះៗ ដែលតំណាងឱ្យធាតុផ្សំសំខាន់សំរាប់ការជំនុំជំរះត្រឹមត្រូវ និងយុត្តិធមិ ហើយដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិនៅក្នុងឧបករណ៍សិទ្ធិមនុស្ស ដែលមានមកហើយ (សូមមើលវិធាន ១៤) ។ ឧទាហរណ៍ សច្ចធារណ៍នៃនិរទោសមាននៅក្នុងមាត្រា ១១ នៃសេចក្តីថ្លែងការណ៍សកលអំពីសិទ្ធិមនុស្ស និងនៅក្នុង មាត្រា ១៤ កថាខ័ណ្ឌ ២ នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងនយោបាយ ។

វិធាន ១៤ នៃវិធានជាបទដ្ឋានអប្បបរមានេះ បញ្ជាក់ពីបញ្ហាដែលមានសារៈសំខាន់ជាពិសេសដល់នីតិវិធីក្នុង ករណីអនីតិជន ចំណែកឯវិធាន ៧.១ ធានាអះអាងកិច្ចការពារតាមនីតិវិធីជាមូលដ្ឋាននៅក្នុងបែបជួយជាទូទៅ ។

៨. ការការពារភាពជាឯកជន

៨.១. សិទ្ធិរបស់អនីតិជនក្នុងភាពជាឯកជនត្រូវបានគោរពនៅគ្រប់ដំណាក់កាលទាំងអស់ ដើម្បីចៀសវាងការខូចខាតដល់អនីតិជន ដោយសារតែការផ្សព្វផ្សាយមិនសមរម្យ ឬដោយសារការលាបពណ៌ ។

៨.២. ជាគោលការណ៍មិនត្រូវបោះពុម្ពផ្សាយពត៌មានដែលនាំអោយគេស្គាល់ជនល្មើសជាអនីតិជនឡើយ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

វិធាន ៨ សង្កត់ខ្លាំងលើសារៈសំខាន់នៃការការពារសិទ្ធិភាពជាឯកជនរបស់អនីតិជន ។ មនុស្សក្មេងៗងាយនឹងអាប់អោនឈ្មោះ ។ ការស្រាវជ្រាវតាមបែបឧក្រិដ្ឋវិទ្យាអំពីការលាបពណ៌បានបង្ហាញភស្តុតាងអោយឃើញផលមិនល្អ ធ្វើអោយខូចប្រយោជន៍ក្មេងៗ ដែលកើតចេញពីការសំគាល់ក្មេងៗនោះជា "ទោសករ" ឬ "ឧក្រិដ្ឋជន" ។

វិធាន ៨ សង្កត់ធ្ងន់លើសារៈសំខាន់នៃការការពារអនីតិជនអោយរួចផុតពីផលមិនល្អ ដែលអាចកើតចេញពីការបោះពុម្ពផ្សាយនៅក្នុងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយពត៌មាន អំពីពត៌មានទាក់ទិននឹងរឿងក្តី (ឧទាហរណ៍ ឈ្មោះរបស់ជនល្មើសជា អនីតិជនដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ក្តី ឬត្រូវបានកាត់ទោសរួចទៅហើយក្តី) ។ ផលប្រយោជន៍របស់បុគ្គលត្រូវតែបាន ការពារ និងគាំទ្រយ៉ាងហោចណាស់ក្នុងលក្ខណៈជាគោលការណ៍ដែរ (ខ្លឹមសារទូទៅនៃ វិធាន ៨ មានបញ្ជាក់តទៅ ទៀតក្នុងវិធាន ២.១) ។

៩. ឧបង្គា

៩.១. អ្វីទាំងអស់នៅក្នុងវិធានទាំងនេះ មិនត្រូវបកស្រាយដើម្បីច្រានចោលការអនុវត្តន៍បញ្ញត្តិជាបទដ្ឋានអប្បបរមា ស្តីពីការគ្រប់គ្រងអ្នកទោសដែលអនុម័តដោយសហប្រជាជាតិ ហើយ និងឧបករណ៍សិទ្ធិមនុស្សដទៃទៀត និង បទដ្ឋាននានាដែលទទួលស្គាល់ដោយសហគមន៍អន្តរជាតិ និងដែលទាក់ទងទៅ នឹងការថែទាំ និងការការពារក្មេង ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

វិធាន ៩ ចង់អោយចៀសវាងការយល់ខុសណាមួយក្នុងការបកស្រាយ និងអនុវត្តវិធានក្នុងឯកសារនេះ ស្របតាមគោលការណ៍ដែលមាននៅក្នុងឧបករណ៍សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិដែលមានមកហើយ ឬកំពុងតែលេចឡើង និងបទដ្ឋាននានា ដូចជាសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាសកលស្តីអំពីសិទ្ធិមនុស្ស កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ និងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងនយោបាយ និងសេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីសិទ្ធិកុមារ និងសេចក្តីព្រាង អនុសញ្ញាអំពីសិទ្ធិកុមារ ។ គេត្រូវយល់ថាការអនុវត្តន៍វិធាននៅក្នុងឯកសារនេះ គឺគ្មានប៉ះពាល់ធ្វើអោយខូចប្រយោជន៍ នៃឧបករណ៍អន្តរជាតិណាមួយដែលមានបញ្ញត្តិ សំរាប់អនុវត្តទូលំទូលាយជាងនេះឡើយ ។ (សូមមើលវិធាន ២៧) ។

ផ្នែកទី ២

ការស៊ើបអង្កេត និងការចោទប្រកាន់

១០. ការជួបប្រទះដើមដំបូង

១០.១. នៅពេលចាប់ខ្លួនអនីតិជនណាមួយភ្លាម ត្រូវជូនដំណឹងជាបន្ទាន់ដល់ឪពុកម្តាយ ឬ អាណាព្យាល អនីតិជននោះ អោយបានដឹងពីការចាប់ខ្លួន ហើយក្នុងករណីមិនអាចផ្តល់ដំណឹងនេះ ជាបន្ទាន់ ត្រូវជូនដំណឹងដល់ ឪពុកម្តាយ ឬអាណាព្យាបាលក្នុងរយៈពេលយ៉ាងខ្លីបំផុតដែលអាចធ្វើបាន ចាប់ពីពេលចាប់ខ្លួននោះទៅ ។

១០.២. ចៅក្រម ឬ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ឬអង្គការផ្សេងទៀត ត្រូវពិចារណាលើបញ្ហាដោះលែង ដោយគ្មានបង្អង់ ។

១០.៣. ការជួបប្រទះរវាងទីភ្នាក់ងារអនុវត្តច្បាប់ និងជនល្មើសជាអនីតិជន ត្រូវធ្វើក្នុងបែបណាមួយ ដែលគោរពស្ថានភាពគតិយុត្តិរបស់អនីតិជនលើកស្ទួយសុខមាលភាពរបស់អនីតិជន និង ចៀសវាងការប៉ះពាល់ដល់រូបគេ ដោយពិចារណាឱ្យជិតដល់ទៅលើកាលៈទេសៈ នៃករណីរបស់ អនីតិជននោះ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

វិធាន ១០.១ ជាគោលការណ៍ស្ថិតនៅក្នុងវិធាន ៩២ នៃបញ្ញត្តិជាបទដ្ឋានអប្បបរមាសំរាប់គ្រប់គ្រងអ្នកទោស ។ បញ្ហាដោះលែង (វិធាន ១០.២) ត្រូវពិចារណាដោយគ្មានបង្អែបង្អង់ដោយចៅក្រមម្នាក់ ឬមន្ត្រី

មានសមត្ថកិច្ចដទៃទៀត។ មន្ត្រីមានសមត្ថកិច្ចនេះសំដៅដល់ជនណាម្នាក់ ឬស្ថាប័នណាមួយក្នុងន័យទូលំទូលាយ រួមមានគណៈកម្មការសហគមន៍ ឬ អាជ្ញាធរនគរបាលដែលមានអំណាចដោះលែងជនដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួន ។ (សូមមើលកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងនយោបាយមាត្រា ៩ កថាខ័ណ្ឌ ៣) ។

វិធាន ១០.៣ ទាក់ទងនឹងទិដ្ឋភាពជាមូលដ្ឋានខ្លះនៃនីតិវិធី និងអាកប្បកិរិយារបស់នគរបាល និងមន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ដទៃទៀតក្នុងករណីមានឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់អនីតិជន ។ ពាក្យថា "ចៀសវាងកុំអោយប៉ះពាល់ ឬធ្វើអោយខូចខាត " គឺជាពាក្យ អាចបត់បែនបានមិនមែនរឹងកំព្រឹសទេ ហើយពាក្យនេះ គ្របដណ្តប់ទ្រង់ទ្រាយជាច្រើនដែលអាចមានមកពីការបញ្ចេញ សកម្មភាពរកគ្នាទៅវិញទៅមក (ឧទាហរណ៍ ការប្រើភាសាគំរោះគំរើយ ការធ្វើអំពើហិង្សាលើរូបកាយ ឬការជួបប្រទះបរិយាកាសជុំវិញ) ។ កាលណាមានការពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌អនីតិជន វាអាចនឹងមានការ "ប៉ះពាល់ ឬ ខូចខាត " ដល់អនីតិជន ។ ដូច្នេះ ពាក្យ "ចៀសវាងកុំឱ្យប៉ះពាល់ ឬការខូចខាតត្រូវបកស្រាយឱ្យបានទូលំទូលាយគឺធ្វើ យ៉ាងណាអោយការប៉ះពាល់ ឬការខូចខាតនោះ អោយនៅតិចបំផុតដែលអាចធ្វើទៅបាននៅគ្រាដំបូង ។ ការប៉ះពាល់ ក្រោយមកទៀត ឬការប៉ះពាល់ដែលមិនត្រឹមត្រូវដទៃទៀតក៏ត្រូវបន្ថយឱ្យនៅតិចបំផុតដែរ ។ ការនេះសំខាន់ណាស់ ជាពិសេសនៅពេលដែលអនីតិជនមានការទាក់ទងជាមួយទីភ្នាក់ងារអនុវត្តច្បាប់ដំបូងដែលអាចជះឥទ្ធិពលដ៏ជ្រៅដល់ឥរិយាបថអនីតិជនចំពោះរដ្ឋ និងសង្គម ។ ជាងនេះទៅទៀត ជោគជ័យនៃការធ្វើអន្តរាគមន៍នៅលើកក្រោយតទៅទៀត អាស្រ័យយ៉ាងខ្លាំងលើការពើបប្រទះដំបូងនេះ ។ សេចក្តីមេត្តា និងភាពម៉ឺងម៉ាត់គឺជាការសំខាន់ក្នុងស្ថានការទាំងនេះ ។

១១. ការបង្វែចេញពីដំណើរការតុលាការ

១១.១. ក្នុងករណីដែលអាចធ្វើទៅបានត្រូវពិចារណាដោះស្រាយរឿងជនល្មើសជាអនីតិជន ដោយមិនបាច់យកទៅជំនុំជំរះជាផ្លូវការដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ដូចចែងក្នុងវិធាន ១៤.១ ខាងក្រោម ។

១១.២. ត្រូវទុកអំណាចអោយនគរបាលអយ្យការ ឬទីភ្នាក់ងារដទៃទៀត ដែលដោះស្រាយរឿងរបស់អនីតិជន សំរេចរឿងនោះតាមឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់គេ ដោយមិនបាច់រកផ្លូវដោះស្រាយតាមសវនាការជាផ្លូវការ ដោយអនុលោមតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ ដែលមានចែងនៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់

របស់ប្រទេសនីមួយៗសំរាប់គោលបំណងនោះ និងស្របតាមគោលការណ៍ដែលមានក្នុងវិធាន នានានៅទីនេះដែរ ។

១១.៣. ការបង្វែចេញពីដំណើរការតុលាការអោយទៅសហគមន៍ ឬសេវាកម្មដទៃទៀតដែលសមស្រប ត្រូវតែមានការយល់ព្រមពីអនីតិជន ឬឪពុកម្តាយ ឬអាណាព្យាបាលរបស់គេ ហើយលុះត្រាតែ ការសំរេចបង្វែ ចេញពីដំណើរការតុលាការនោះបើកអោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចពិនិត្យសិន នៅពេលដាក់ពាក្យសុំបង្វែចេញ ។

១១.៤. ដើម្បីជួយសំរួលការសំរេចបញ្ចប់រឿងរបស់អនីតិជនដោយឆន្ទានុសិទ្ធិ ត្រូវប្រឹងប្រែងបង្កើត កម្មវិធីរបស់សហគមន៍ដូចជាការត្រួតពិនិត្យ និងការណែនាំជាបណ្តោះអាសន្ន ការជួសជុល ឡើងវិញ និងការទូទាត់ការខូចខាតដល់ជនរងគ្រោះ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

ការបង្វែចេញពីដំណើរការតុលាការ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការដកចេញពីដំណើរការជំនុំជំរះបទព្រហ្មទណ្ឌ និង ជាញឹកញាប់ លើករឿងទៅអោយសេវាកម្មគាំទ្ររបស់សហគមន៍ដោះស្រាយវិញ នោះគឺជាការដែល គេអនុវត្តជាទូទៅតាមបែបផ្លូវការផង និងមិនផ្លូវការផងនៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ជាច្រើន ។ ការអនុវត្តន៍នេះ សំរាប់បន្ទុកបង្អាក់ផលជាអវិជ្ជមានពីនីតិវិធី ជំនុំជំរះបន្តបន្ទាប់នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងវិស័យយុត្តិធមិអនីតិជន (ឧទាហរណ៍ ការឱ្យដឹងសុសសាយពីការផ្តន្ទាទោស) ។ ក្នុងករណីជាច្រើនការមិនធ្វើអន្តរាគមន៍គឺជា ដំណោះស្រាយដ៏ល្អបំផុត ។ ដូច្នេះ ការបង្វែចេញពីដំណើរការតុលាការនៅពី ដើមទីមិនបាច់លើករឿងទៅ អោយសេវាកម្ម (សង្គម) ដោះស្រាយជំនួសតុលាការអាចជាចំលើយជាទីគាប់ចិត្ត ។ ការនេះល្អសំរាប់រឿង ដែលមានបទល្មើសមិនធ្ងន់ធ្ងរ ហើយគ្រួសារ ឬស្ថាប័នឃុំគ្រងមិនផ្លូវការដទៃទៀតរបស់សង្គមបានបញ្ចេញ ប្រតិកម្មរួចហើយ ឬ ទំនងជានឹងបញ្ចេញប្រតិកម្មក្នុងរបៀបមួយដ៏សមស្រប និងដោយស្ថាបនា ។

ដូចបានថ្លែងក្នុងវិធាន ១១.២ រួចមកហើយថា ការបង្វែចេញពីដំណើរការតុលាការអាចប្រើនៅចំណុច ណាក៏បាន នៃការសំរេចចិត្តរបស់នគរបាល អយ្យការ ឬ ទីភ្នាក់ងារដទៃទៀតដូចតុលាការសាលាជំនុំជំរះក្តី ឬក្រុមប្រឹក្សា ។ ការបង្វែចេញពីដំណើរការតុលាការនេះ អាចអនុវត្តបានដោយអាជ្ញាធរម្នាក់ ឬច្រើននាក់ ឬទាំងអស់គ្នាស្របទៅតាមវិធាន និងគោលនយោបាយរបស់ប្រព័ន្ធប្រទេសនីមួយៗ និងស្របតាមវិធាន បច្ចុប្បន្ននេះ ។ ការបង្វែចេញពីដំណើរការតុលាការ មិនចាំបាច់សំរាប់តែរឿងតូចតាចនោះទេ ដូច្នេះធ្វើអោយ ការបង្វែរឿងជាឧបករណ៍មួយដ៏សំខាន់ ។

វិធាន ១១.៣ ដៅសំខាន់លើការតម្រូវឱ្យមានការយល់ព្រមពីជនល្មើសជាអនីតិជន (ឬឪពុកម្តាយ ឬអាណាព្យាបាល) ចំពោះវិធានការបង្វែចេញពីដំណើរការតុលាការដែលបានស្នើឡើង ។ (ការបង្វែទៅអោយធ្វើកិច្ចការបំរើសហគមន៍ ដោយគ្មានការយល់ព្រមពីជនល្មើសជាអនីតិជន គឺផ្ទុយនឹងអនុសញ្ញាដើម្បីបំបាត់ការងារដោយបង្ខំ) ។ ប៉ុន្តែការយល់ព្រមនេះ មិនត្រូវបណ្តោយដោយគ្មានការតវ៉ានោះទេ ព្រោះថាជួនកាលអនីតិជនយល់ព្រមទាំងប្រថុយប្រថាន ។ វិធាននេះគូសបញ្ជាក់ថា គេត្រូវយកចិត្តទុកដាក់កាត់បន្ថយសក្តានុពលនៃការបង្ខិតបង្ខំអោយនៅ តិចតួចបំផុតនៅគ្រប់កំរិតទាំងអស់នៃដំណើរការបង្វែចេញពីដំណើរការតុលាការ ។ អនីតិជនមិនត្រូវជិតដាមដោយ អារម្មណ៍ត្រូវគេគាបសង្កត់ឡើយ (ឧទាហរណ៍ ដូចជាដើម្បីចៀសវាងការឡើងទៅតុលាការ) ឬមិនត្រូវទទួលការ គាបសង្កត់ឱ្យយល់ព្រមទទួលតាមកម្មវិធីអប់រំក្រៅតុលាការ ។ ដូច្នេះសូមរំលឹកថាបញ្ញត្តិនៃវិធានការនេះត្រូវអនុវត្ត ដោយមានការវាយតម្លៃជាសត្យានុម័តលើភាពសមស្របនៃការសំរេចរបស់ "អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៅពេលដាក់ពាក្យ ស្នើសុំ " ពាក់ព័ន្ធនឹងជនល្មើសជាអនីតិជន។("អាជ្ញាធរ មានសមត្ថកិច្ច" អាចផ្សេងពីអ្វីដែលបានពោលក្នុងវិធាន ១៤) ។

វិធាន ១១.៤ ស្នើឱ្យរកមធ្យោបាយជំនួសដែលអាចធ្វើទៅបានសំរាប់ចាត់ការយុត្តិធម៌អនីតិជន ក្នុងរបៀបជាការបង្វែរឿងឱ្យទៅបំរើសហគមន៍ ។ កម្មវិធីដែលពាក់ព័ន្ធនិងដំណោះស្រាយដោយស្តារលទ្ធភាពជនរងគ្រោះ និងអ្នកដែលព្យាយាមចៀសវាងទំនាស់តទៅអនាគតជាមួយនឹងច្បាប់តាមរយៈការត្រួតពិនិត្យជាបណ្តោះអាសន្ន និងការណែនាំគួរតែពិចារណាធ្វើ ។ បើរឿងណាសមនឹងបង្វែជាការគួរៗតែបង្វែ សូម្បីតែបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនោះធ្ងន់យ៉ាងណាក៏ដោយ (ឧទាហរណ៍ បទល្មើសទើបតែប្រព្រឹត្តលើកទីមួយ ការប្រព្រឹត្តក្រោមការគាបសង្កត់ពីគូកន ។ល។)

១២. ឯកទេសក្នុងអង្គភាពនគរបាល

១២.១. ដើម្បីបំពេញមុខងាររបស់គេឱ្យបានប្រសើរបំផុត មន្ត្រីនគរបាលដែលទាក់ទិនជារឿយៗ ឬទាក់ទិនតែជាមួយរឿងអនីតិជន ឬ មន្ត្រីនគរបាលដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេសក្នុងរឿងទប់ស្កាត់ឧក្រិដ្ឋកម្ម របស់អនីតិជន ត្រូវទទួលការណែនាំ និងហ្វឹកហ្វឺនជាពិសេស ។ នៅក្នុងក្រុងធំៗ អង្គភាពពិសេសនៃ នគរបាលត្រូវតែបានបង្កើតឡើងសំរាប់គោលបំណងនេះ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

វិធាន ១២ សុំឱ្យយកចិត្តទុកដាក់ដល់ភាពចាំបាច់នៃការហ្វឹកហ្វឺនឯកទេសដល់មន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ថ្មីៗទាំងអស់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងយុត្តិធម៌អនីតិជន ។ ដោយសារនគរបាលជាចំណុចពើបប្រទះដំបូងជា

មួយប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌អនីតិជន ជាការសំខាន់បំផុតដែលនគរបាលធ្វើសកម្មភាពក្នុងរបៀបមួយដ៏សមរម្យ និង ដោយមានការយល់ដឹង ។

ក្នុងខណៈដែលទំនាក់ទំនងរវាងជីវភាពទីក្រុង និង ឧក្រិដ្ឋកម្មពិតជាមានលក្ខណៈស្មុគ្រស្មាញមែននោះ ការកើនឡើង នៃឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់អនីតិជនមានចំណងទាក់ទងនឹងការរីកដុះដាលនៃទីក្រុងធំៗ ជាពិសេសការ ដុះដាលលឿនហើយដែលគ្មានផែនការ ។ ដូច្នេះ អង្គភាពនគរបាលឯកទេស ពិតជាត្រូវបង្កើតឱ្យមានដោយ ខានមិនបាន មិនត្រឹមតែដើម្បីអនុវត្ត គោលការណ៍ជាក់លាក់ ដែលមាននៅក្នុងឧតុបករណ៍នេះទេ (ដូចជា វិធាន ១.៦ ជាដើម) ប៉ុន្តែជាទូទៅដើម្បីបង្កើត ការត្រួតត្រាឧក្រិដ្ឋកម្ម អនីតិជន និងការចាត់ការ និង គ្រប់គ្រងជនល្មើសជាអនីតិជន ។

១៣. ការឃុំខ្លួនដើម្បីរង់ចាំការជំនុំជំរះ

១៣.១. ការឃុំខ្លួនដើម្បីរង់ចាំការជំនុំជំរះ ត្រូវប្រើជាវិធានការចុងក្រោយបង្អស់ប៉ុណ្ណោះ ហើយ សំរាប់តែ រយៈពេលខ្លីបំផុតដែលអាចធ្វើទៅបាន ។

១៣.២. ក្នុងករណីណាដែលអាចធ្វើទៅបាន ការឃុំខ្លួនដើម្បីរង់ចាំការជំនុំជំរះត្រូវជំនួសដោយ វិធានផ្សេង ដូចជា ការឃ្លាំមើលដោយជិតដល់ការថែទាំហ្មត់ចត់ ឬការដាក់ឱ្យនៅជាមួយ គ្រួសារមួយ ឬនៅក្នុងទីកន្លែង ឬ ផ្ទះសំរាប់អប់រំ ។

១៣.៣. អនីតិជនដែលត្រូវឃុំខ្លួនដើម្បីរង់ចាំការជំនុំជំរះ ត្រូវទទួលបានសិទ្ធិ និងការធានារ៉ាប់រង ទាំងអស់នៃ បញ្ញត្តិជាបទដ្ឋានអប្បបរមាសំរាប់គ្រប់គ្រងអ្នកទោសដែលអនុម័តដោយអង្គការ សហប្រជាជាតិ ។

១៣.៤. អនីតិជនដែលត្រូវឃុំខ្លួនដើម្បីរង់ចាំការជំនុំជំរះ ត្រូវទុកឱ្យនៅដាច់ពីមនុស្សធំពេញវ័យ ហើយ ត្រូវឃុំទុកក្នុងគ្រឹះស្ថានដោយឡែក ឬនៅក្នុងផ្នែកណាមួយដាច់ដោយឡែកពីគ្រឹះស្ថានដែលឃុំ មនុស្សធំពេញវ័យដែរនោះ ។

១៣.៥. ក្នុងខណៈដែលស្ថិតក្នុងការឃុំឃាំង អនីតិជនត្រូវទទួលការថែទាំការការពារ និងការទំនុកបំរុងផ្ទាល់ខ្លួន ទាំងអស់ដែលចាំបាច់ ដូចជាការទំនុកបំរុងផ្នែកសង្គមអប់រំ វិជ្ជាជីវៈ ចិត្តសាស្ត្រពេទ្យ និងផ្លូវកាយ ដែល គេអាចត្រូវការដោយយោលទៅលើអាយុ ភេទ និង បុគ្គលិកលក្ខណៈ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

គេមិនត្រូវមិនគិតដល់ការគ្រោះថ្នាក់នៃ "ការប្រឡាក់ប្រឡូកខាងឧក្រិដ្ឋកម្ម " ដល់អនីតិជនក្នុងពេលឃុំឃាំងដើម្បីរង់ចាំការជំនុំជំរះនោះទេ ។ ដូច្នេះ ជាការសំខាន់ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ខ្លាំងលើសេចក្តីត្រូវការឱ្យមានវិធានការណ៍ជំនួស ។ ដើម្បីធ្វើដូច្នេះបានវិធាន ១៣.១ លើកទឹកចិត្តដើម្បីផ្តួចផ្តើមវិធានការថ្មី និងការកែលំអដើម្បីចៀសវាងការឃុំឃាំងក្នុង ផលប្រយោជន៍នៃសុខមាលភាពរបស់អនីតិជន ។

អនីតិជនដែលត្រូវឃុំឃាំងដើម្បីរង់ចាំការជំនុំជំរះត្រូវទទួលបានសិទ្ធិ និងការធានារ៉ាប់រងទាំងអស់នៃបញ្ញត្តិជាបទដ្ឋានអប្បបរមាសំរាប់គ្រប់គ្រងអ្នកទោស ព្រមទាំងកតិកាសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និង នយោបាយជាពិសេស មាត្រា ៩ និង មាត្រា ១០ កថាខ័ណ្ឌ២ (ខ) និង ៣ ។

វិធាន ១.៤ មិនបានរារាំងរដ្ឋនានាមិនឱ្យចាត់វិធានការដទៃទៀតទប់ទល់នឹងឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាននៃជនល្មើសជា មនុស្សពេញវ័យដែលជាវិធានការយ៉ាងហោចណាស់មានប្រសិទ្ធិភាពស្មើនឹងវិធានការដែលមានបញ្ជាក់ក្នុងវិធាននេះទេ ។

ការជួយឧបត្ថម្ភទំនុកបំរុងដែលមានទម្រង់ផ្សេងៗដែលអាចចាត់ទុកថាចាំបាច់ ត្រូវបានរៀបរាប់ដើម្បីទាញការយកចិត្តទុកដាក់ដល់សេចក្តីត្រូវការពិសេសមួយចំនួនធំរបស់ក្មេងៗដែលត្រូវឃុំឃាំង (ឧទាហរណ៍ក្មេងស្រី ឬក្មេងប្រុស អ្នកញៀន អ្នកផឹកស្រា អនីតិជនដែលមានវិបត្តិស្មារតី ក្មេងដែលទទួលការឈឺចាប់ ឧទាហរណ៍ ពីការចាប់ខ្លួនជាដើម ។ល។) ។

លក្ខណៈខុសៗគ្នាខាងផ្លូវកាយនិងចិត្តសាស្ត្រនៃក្មេងដែលជាប់ឃុំឃាំង អាចតម្រូវឱ្យមានវិធានការបំបែកប្រភេទ គឺថាក្មេងខ្លះត្រូវទុកឱ្យនៅដោយឡែកនៅពេលរង់ចាំការជំនុំជំរះ ដូច្នេះគេអាចចៀសវាងកុំទុកឱ្យក្មេងក្លាយជាអ្នករងគ្រោះពីការឃុំឃាំងនោះ ហើយក្នុងលក្ខណៈនេះអាចឱ្យមានការជួយទំនុកបំរុងដ៏សមស្របដល់ក្មេងៗទាំងនោះផង ។

សមាជលើកទី ៦ នៃសហប្រជាជាតិស្តីពីការបង្ការឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការគ្រប់គ្រងជនល្មើសនៅក្នុងសេចក្តីសំរេចលេខ ៤ ស្តីពីបទដ្ឋានយុត្តិធម៌អនីតិជនបានដៅបញ្ជាក់ថា វិធានក្នុងអត្ថបទនេះជាអាទិ៍ ត្រូវឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យឃើញពីគោលការណ៍មូលដ្ឋានថា ការឃុំឃាំងមុនពេលជំនុំជំរះត្រូវប្រើសំរាប់តែក្នុងមធ្យោបាយចុងក្រោយបង្អស់ប៉ុណ្ណោះ គឺគ្មានអនីតិជនណា ម្នាក់ត្រូវឃុំឃាំងទុកក្នុងទីកន្លែងដែលងាយនឹងទទួលឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានពីមនុស្សពេញវ័យដែលជាប់ឃុំឃាំងដូចគ្នាទេ និង ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់លើសេចក្តីត្រូវការសំរាប់ដំណាក់កាលរីកដុះដាលរបស់គេ ។

ផ្នែកទី ៣

ការវិនិច្ឆ័យ និង ការសំរេចសេចក្តី

១៤. អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចវិនិច្ឆ័យ

១៤.១. ក្នុងករណីដែលរឿងរបស់ជនល្មើសជាអនីតិជនម្នាក់មិនបានបង្វែ (តាមវិធាន ១១) ទេនោះ ជនល្មើសជាអនីតិជននោះ ត្រូវចាត់ការដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច(តុលាការ សាលាជំរះក្តី ក្រុមប្រឹក្សា ។ល។) យោងតាមគោលការណ៍នៃការជំនុំជំរះត្រឹមត្រូវ និងយុត្តិធម៌ ។

១៤.២. នីតិវិធីជំនុំជំរះត្រូវសំដៅបំរើឧត្តមប្រយោជន៍របស់អនីតិជន ហើយត្រូវប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបរិយាកាសយោគយល់គ្នា ដែលបើកឱ្យអនីតិជនចូលរួមក្នុងនីតិវិធីនោះ ហើយឱ្យគេបានបញ្ចេញមតិរបស់គេដោយសេរី ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

មានការពិបាកក្នុងការកំណត់និយមន័យនៃពាក្យអង្គការ ឬ ជនមានសមត្ថកិច្ចដែលហៅជាសាកលថាជាអាជ្ញាធរវិនិច្ឆ័យសេចក្តី ។"អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច" ត្រូវរាប់បញ្ចូលជនណាដែលធ្វើជាអធិបតីលើតុលាការ ឬ សាលាជំនុំជំរះក្តី (មានសមាសភាពចៅក្រមម្នាក់ ឬច្រើននាក់) រួមមានមន្ត្រីតុលាការដែលមានវិជ្ជាជីវៈ ឬមន្ត្រីធម្មតា ព្រមទាំងគណៈកម្មការរដ្ឋបាលផងដែរ (ឧទាហរណ៍ ក្នុងប្រព័ន្ធរបស់រដ្ឋស្កុតឡិន និង ស្កង់ឌីណាវ) ឬទីភ្នាក់ងារមិនផ្លូវការរបស់ សហគមន៍ និងទីភ្នាក់ងារដោះស្រាយជម្លោះដទៃទៀតដែលមានលក្ខណៈជាអ្នកវិនិច្ឆ័យសេចក្តី ។

នីតិវិធីសំរាប់ចាត់ការយុវទោស ទោះក្នុងករណីណាក៏ដោយ ត្រូវស្របតាមបទដ្ឋានអប្បបរមាដែលអនុវត្តបានជា សាកលចំពោះចុងចោទព្រហ្មទណ្ឌនៅក្រោមនីតិវិធីដែលហៅថា "នីតិវិធីត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់" ។

ស្របតាមនីតិវិធី ត្រឹមត្រូវ "ការជំនុំជំរះត្រឹមត្រូវ និងយុត្តិធម៌ " រួមមានកិច្ចការពារជាមូលដ្ឋាន ដូចជាសច្ចធារណ៍នៃនិរទោសការបង្ហាញ និង ការសាកសួរសាក្សីមធ្យោបាយការពារតាមផ្លូវច្បាប់ សិទ្ធិនៅស្ងៀមមិននិយាយស្តី សិទ្ធិមានសំណូមពរចុងក្រោយនៅ ក្នុងសវនាការ សិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ។ល។ (សូមមើលវិធាន ៧.១) ។

១៥. ទីប្រឹក្សាច្បាប់ ឪពុកម្តាយ និងអាណាព្យាបាល

១៥.១. នៅក្នុងអំឡុងពេលនីតិវិធីអនីតិជន ត្រូវមានសិទ្ធិឱ្យទីប្រឹក្សាច្បាប់ធ្វើជាតំណាងឱ្យខ្លួន ឬ មានសិទ្ធិស្នើសុំជំនួយផ្នែកច្បាប់ដោយឥតគិតថ្លៃ ក្នុងករណីដែលមានជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅក្នុងប្រទេសសាមុី ។

១៥.២. ឪពុកម្តាយ ឬអាណាព្យាបាលត្រូវមានសិទ្ធិចូលរួមក្នុងនីតិវិធី ហើយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចតំរូវឱ្យឪពុកម្តាយ ឬអាណាព្យាបាលចូលរួមក្នុងនីតិវិធីដើម្បីប្រយោជន៍របស់អនីតិជន ។ ក៏ប៉ុន្តែ អាជ្ញាធរមាន សមត្ថកិច្ចអាចបដិសេធឪពុកម្តាយ ឬអាណាព្យាបាលមិនអោយចូលរួមប្រសិនបើមានហេតុផលសន្មត់ថា ការបដិសេធនោះជាការចាំបាច់ ដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់អនីតិជន ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

វិធាន ១៥.១ ប្រើពាក្យស្រដៀងគ្នានឹងពាក្យដែលគេឃើញនៅក្នុងវិធាន ៩៣ នៃបញ្ញត្តិជាបទដ្ឋានអប្បបរមាសំរាប់គ្រប់គ្រងអ្នកទោស ។ ចំណែកឯទីប្រឹក្សាច្បាប់ និងជំនួយផ្នែកច្បាប់ដោយឥតគិតថ្លៃជាការចាំបាច់ ដើម្បីធានាអោយអនីតិជនបានទទួលការជួយទំនុកបំរុងផ្នែកច្បាប់ ហើយសិទ្ធិរបស់ឪពុកម្តាយ ឬ អាណាព្យាបាលដើម្បីចូលរួមក្នុងនីតិវិធីដែលបានថ្លែងរៀបរាប់ក្នុងវិធាន ១៥.២ ត្រូវចាត់ទុកជាជំនួយផ្នែកចិត្តសាស្ត្រ និង ផ្លូវអារម្មណ៍ដល់អនីតិជន ។ ជំនួយនេះត្រូវមានរហូតនៅក្នុងដំណាក់កាលនៃនីតិវិធី ។

ការខិតខំរកការសំរេចក្តីឱ្យបានសព្វគ្រប់ពីសំណាក់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច អាចបានមកជាពិសេសពីសហប្រតិបត្តិការរបស់អ្នកតំណាងផ្នែកច្បាប់របស់អនីតិជន (ឬអ្នកជួយផ្ទាល់ខ្លួនដទៃទៀតដែលអនីតិជនអាចមាននិងទុកចិត្តបានចំពោះរឿងនេះ) ។ ការខិតខំរកដំណោះស្រាយអោយសព្វគ្រប់នេះអាចរលំរលាយទៅវិញប្រសិនបើវត្តមានរបស់ឪពុកម្តាយ ឬ អាណាព្យាបាលនៅក្នុងសវនាការមានតួនាទីជាអវិជ្ជមាន ឧទាហរណ៍ បើអ្នកទាំងនោះបង្ហាញឥរិយាបថជាសត្រូវចំពោះអនីតិជន ដូចនេះត្រូវបដិសេធវត្តមានរបស់គេ។

១៦. របាយការណ៍អំពីប្រវត្តិផ្នែកសង្គម

ក្នុងគ្រប់ករណីទាំងអស់ លើកលែងតែករណីពាក់ព័ន្ធនឹងបទល្មើសតូចតាច មុននឹងអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចចេញសេចក្តីសំរេចចុងក្រោយបំផុតមុនការផ្តន្ទាទោសប្រវត្តិ និង កាលៈទេសៈដែលអនីតិជនកំពុងរស់នៅ ឬលក្ខខ័ណ្ឌនៃបទល្មើស ដែលបានប្រព្រឹត្តត្រូវតែបានស៊ើបអង្កេតឱ្យបានត្រឹមត្រូវដើម្បីជួយសំរួលការវិនិច្ឆ័យរឿងពីសំណាក់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

របាយការណ៍ស៊ើបអង្កេតផ្នែកសង្គម (របាយការណ៍សង្គម ឬរបាយការណ៍មុនការផ្តន្ទាទោស) គឺជាជំនួយខានមិនបាននៅក្នុងនីតិវិធីផ្លូវច្បាប់ភាគច្រើនទាក់ទិននឹងអនីតិជន ។ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចត្រូវដឹងអង្គហេតុទាក់ទងរបស់អនីតិជន ដូចជាប្រវត្តិសង្គម និងគ្រួសារ ការងារនៅសាលា ការពិសោធន៍ក្នុងការអប់រំ ។ល។ សំរាប់គោលបំណងនេះ យុត្តាធិការខ្លះប្រើប្រាស់សេវាកម្មសង្គម ឬ បុគ្គលិកអម តុលាការ ឬគណៈកម្មការសហគមន៍ ។ បុគ្គលិកដទៃទៀត រួមមានមន្ត្រី ទទួលបន្ទុកការព្យួរទោសអាចបំរើ មុខងារនេះដូចគ្នា ។ ដូច្នេះ គោលការណ៍ទូទៅតម្រូវឱ្យត្រៀមសេវាកម្មសង្គមគ្រប់គ្រាន់សំរាប់ធ្វើរបាយការណ៍ស៊ើបអង្កេត ផ្នែកសង្គមដែលមានលក្ខណៈសមស្រប ។

១៧. គោលការណ៍ណែនាំក្នុងការវិនិច្ឆ័យ និងការសំរេចសេចក្តី

១៧.១. ការសំរេចសេចក្តីរបស់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវយោលទៅតាមគោលការណ៍ដូចតទៅនេះ :

(ក) ប្រតិកម្មដែលមានជានិច្ចជាកាល ត្រូវអោយសមាមាត្រនឹងត្រឹមតែនឹងកាលៈទេសៈ និងទំងន់នៃបទល្មើសប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏ត្រូវឱ្យសមាមាត្រទៅនឹងកាលៈទេសៈ និងសេចក្តីត្រូវការរបស់ អនីតិជន ព្រមទាំងសង្គមផងដែរ ។

(ខ) ការដាក់កំរិតលើសេរីភាពផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អនីតិជន ត្រូវធ្វើបានបន្ទាប់ពីការពិចារណាហ្មត់ចត់ប៉ុណ្ណោះ ហើយត្រូវកំរិតក្នុងអប្បបរមាដែលអាចធ្វើបាន ។

(គ) សុខមាលភាពរបស់អនីតិជនជាកត្តានាំមុខក្នុងការពិចារណាករណីរបស់គេ ។

១៧.២. ការផ្តន្ទាទោសប្រហារជីវិតមិនត្រូវលើបទព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ ដែលប្រព្រឹត្តដោយអនីតិជនឡើយ ។

១៧.៣. អនីតិជនមិនត្រូវទទួលការធ្វើទណ្ឌកម្មលើរូបរាងកាយឡើយ ។

១៧.៤. អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចត្រូវមានអំណាចបញ្ឈប់នីតិវិធីនៅគ្រប់ពេល ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

ការលំបាកជាចំបងនៅក្នុងការកំណត់គោលការណ៍សំរាប់ការវិនិច្ឆ័យអនីតិជនក្មេងលេចចេញមកពីរឿងដែលថា មានទំនាស់ផ្នែកទស្សនះវិជ្ជា ដែលដោះស្រាយមិនចេញដូចជា :

（ក） នីតិសម្បទាជាគូនឹងទោសដែលគេសមនឹងទទួល

（ខ） ការជួយឧបត្ថម្ភជាគូនឹងការបង្ក្រាប និងការដាក់ទណ្ឌកម្ម

（គ） ប្រតិកម្មយោងទៅតាមគុណភាពពិសេសនៃករណីនីមួយៗ
ជាគូនឹងប្រតិកម្មយោងទៅតាមការការពារ សង្គមទូទៅ ។

（ឃ） ការធ្វើអោយរអាជាទូទៅជាគូនឹងការធ្វើអោយបុគ្គលដែលមានសមត្ថភាពធ្វើអ្វីមួយកើត ។

ទំនាស់រវាងគំនិតទាំងនេះមានច្បាប់នៅក្នុងករណីអនីតិជនជាងក្នុងករណីមនុស្សពេញវ័យ ។ ដោយមានមូលហេតុ និង ប្រតិកម្មផ្សេងៗគ្នា ដែលសំដែងជានៃករណីរបស់អនីតិជន ការយកគំនិតមួយទៅជំនួសគំនិតមួយទៀត ក្លាយទៅជាការចាក់ស្រែះយ៉ាងស្មុគស្មាញ ។

វិធានជាបទដ្ឋានអប្បបរមាសំរាប់គ្រប់គ្រងវិស័យយុត្តិធមិអនីតិជន មិនមានមុខងារដាក់កំណត់វិធានណាមួយដែលត្រូវប្រតិបត្តិតាមទេ ប៉ុន្តែ មានមុខងារចង្អុលបង្ហាញវិធីណាមួយដែលទំនងជាស្របគ្នាច្រើននឹងគោលការណ៍ដែលទទួលយកបានជាអន្តរជាតិ ។ ដូច្នេះ ធាតុផ្សំសំខាន់ដូចបានកំណត់ក្នុងវិធាន ១៧.១ ជាពិសេសក្នុងអនុកថាខ័ណ្ឌ（ក） និង（គ） ត្រូវបានគេយល់ថាជាគោលការណ៍ណែនាំជាក់ស្តែងដែលនឹងធានាអោយមានចំណុចចាប់ផ្តើមរួម ។ បើគោលការណ៍ ទាំងនេះត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ហ្មត់ចត់ពីអាជ្ញាធរដែលពាក់ព័ន្ធ（សូមមើលវិធាន ៥） គោលការណ៍ទាំងនេះរួមចំណែក យ៉ាងសម្បើមក្នុងការធានាថា សិទ្ធិជាមូលដ្ឋានរបស់អនីតិជនត្រូវបានការពារជាពិសេស សិទ្ធិមូលដ្ឋាននៃការចំរើន លូតលាស់ផ្ទាល់ខ្លួន និងការអប់រំ ។

វិធាន ១៧.១（ខ） សឱ្យឃើញថា វិធីដោះស្រាយដោយការដាក់ទណ្ឌកម្មមិនមែនជាវិធីសមស្របទេ ។ ចំណែកឯ ក្នុងករណីអនីតិជនពេញវ័យវិញ ហើយប្រហែលជាក្នុងករណីនៃបទល្មើសធ្ងន់ធ្ងររបស់អនីតិជនផងដែរ ការចាត់ការទៅតាមទោសដែលអនីតិជនសមនឹងទទួល និងការដាក់ទណ្ឌកម្មជាការសងសឹកវិញ

អាចចាត់ទុកថាជាការគួរមួយដែរ ។ នៅក្នុងករណីដែលអនីតិជនការពិចារណាយកវិធីនេះ ត្រូវតែយកជាធំ ផលប្រយោជន៍ការពារសុខមាលភាព និងអនាគតរបស់ អនីតិជនក្មេងៗ ។

ស្របគ្នានឹងសេចក្តីសំរេចលេខ ៨ នៃសមាជសហប្រជាជាតិលើកទី ៦ វិធាន ១៧.១ (ខ) លើកទឹកចិត្ត អោយប្រើវិធីជំនួសការដាក់ឃុំឃាំងក្នុងស្ថាប័នណាមួយឱ្យបានជាអតិប្បបរមា ដែលអាចធ្វើបានដោយចាំចង ក្នុងចិត្តនូវភាពចាំបាច់ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងសេចក្តីត្រូវការជាក់លាក់របស់មនុស្សក្មេង ។ ដូច្នេះការប្រើវិធីជំនួស ដោយពេញទំហឹងត្រូវធ្វើក្នុងវង្វង់នៃវិធីដាក់ទណ្ឌកម្មជំនួសដែលមាន ហើយត្រូវបង្កើតវិធីដាក់ទណ្ឌកម្មជំនួស ថ្មីៗទៀត ដោយចងចាំក្នុងចិត្តនូវសុវត្ថិភាពសាធារណៈ ។ ការដោះលែងតាមបែបសាកល្បង ត្រូវសំរេចឱ្យក្នុង កំរិតធំធេងដែលអាចធ្វើទៅបាន តាមរយៈការព្យួរទោសដោយមានលក្ខខ័ណ្ឌបញ្ជារបស់គណៈកម្មការ ដោះលែង ដោយមានលក្ខខ័ណ្ឌ និងការសំរេចដទៃផ្សេងៗទៀត ។

វិធាន ១៧.១ (គ) ត្រូវគ្នានឹងគោលការណ៍មួយនៃគោលការណ៍ណែនាំក្នុងសេចក្តីសំរេចលេខ ៤ នៃ សមាជលើក ទី៦ ដែលមានគោលដៅចៀសវាងការដាក់គុក ក្នុងករណីអនីតិជនលើកលែងតែគ្មានការឆ្លើយតប ផ្សេងទៀតដែលសមស្រប ដែលនឹងការពារសុវត្ថិភាពសាធារណៈ ។

បញ្ញត្តិដែលហាមប្រាមការផ្តន្ទាទោសដល់ជីវិតក្នុងវិធាន ១៧.២ ស្របគ្នានឹងមាត្រា ៦ កថាខ័ណ្ឌ ៥ នៃកតិកាសញ្ញា អន្តរជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងនយោបាយ ។

បញ្ញត្តិប្រឆាំងនឹងការដាក់ទណ្ឌកម្មដល់រូបរាងកាយស្របគ្នានឹងមាត្រា ៧ នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិ ស្តីពី សិទ្ធិពលរដ្ឋ និង នយោបាយ និងសេចក្តីថ្លែងការណ៍ស្តីពីការការពារមនុស្សទាំងអស់ពីការធ្វើទារុណកម្ម និង ការប្រព្រឹត្តឃោរឃៅបែបអមនុស្សជាតិ ឬដែលនាំអោយបាត់បង់តម្លៃជាមនុស្ស ព្រមទាំងអនុសញ្ញាប្រឆាំង ទារុណកម្ម និងការផ្តន្ទាទោស ឬ ការប្រព្រឹត្តទាំងឡាយដែលឃោរឃៅអមនុស្សធម៌ ឬដែលនាំអោយ បាត់បង់តម្លៃជាមនុស្ស និងសេចក្តីព្រាងអនុសញ្ញា ស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ។

អំណាចដើម្បីបញ្ឈប់នីតិវិធីនៅពេលណាមួយ (វិធាន ១៧.៤) គឺជាលក្ខណៈមួយដែលអន្ទោលតាម ការចាត់ការជនល្មើសជាអនីតិជន គឺផ្ទុយពីការចាត់មនុស្សពេញវ័យ ។ នៅពេលណាមួយកាលៈទេសៈអាច ដឹងដល់អាជ្ញាធរមាន សមត្ថកិច្ចដែលនឹងនាំអោយការបញ្ឈប់អន្តរាគមន៍ទាំងស្រុង ទៅជាការសំរេចសេចក្តីល្អ បំផុតសំរាប់រឿងរបស់អនីតិជន។

១៨. វិធានការផ្សេងៗសំរេចសេចក្តី

១៨.១. វិធានការសំរេចសេចក្តីមួយចំនួនធំ ត្រូវមានសំរាប់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចប្រើ គឺអាចបត់បែន យកវិធានណាមួយប្រើក៏បាន ដើម្បីចៀសវាងការឃុំឃាំងទុកក្នុងស្ថាប័នណាមួយឱ្យបានជា

អតិបរមាដែលអាចធ្វើទៅបាន ។ វិធានការបែបនោះដែលខ្លះអាចជាវិធានការរួមបញ្ចូលគ្នា រួមមាន :

(ក) ការថែទាំការណែនាំផ្លូវ និង បញ្ជាអោយតាមឃ្លាំមើល

(ខ) ការដោះលែងដោយមានលក្ខខ័ណ្ឌ

(គ) បញ្ជាអោយបំពេញសេវាកម្មសំរាប់ប្រយោជន៍សហគមន៍

(ឃ) ការពិន័យផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ការសងការខូចខាត និងការជួសជុលឡើងវិញ

(ង) ការកែប្រែនៅក៏រិតមធ្យមបញ្ជាផ្សេងៗទៀតអោយយកទៅកែប្រែ

(ច) បញ្ជាអោយចូលរួមក្នុងការពិគ្រោះយោបល់ជាក្រុម និងសកម្មភាពស្រដៀងគ្នា

(ឆ) បញ្ជាទាក់ទងនឹងការដាក់អោយនៅជាមួយគ្រួសារផ្សេង សហគមន៍ដែលល្អ ឬ បរិយាកាសអប់រំ ដទៃទៀត ។

(ជ) បញ្ជាផ្សេងៗទៀតដែលពាក់ព័ន្ធ ។

១៨.២. គ្មានអនីតិជនណាមួយត្រូវបានដកចេញពីការត្រួតពិនិត្យរបស់ឪពុកម្តាយទេ ទោះបីមួយផ្នែកក្តី ឬ ទាំងស្រុងក្តី លើកលែងតែកាលៈទេសៈនៃករណីរបស់អនីតិជននោះជាការចាំបាច់ត្រូវធ្វើដូច្នេះ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

វិធាន ១៨.១ ព្យាយាមរៀបរាប់ប្រតិកម្មខ្លះៗនៃប្រតិកម្មសំខាន់ៗ និង ការដាក់ទណ្ឌកម្មដែលបានអនុវត្តកន្លងមក ហើយមកទល់ពេលនេះឃើញថាទទួលបានជោគជ័យនៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ផ្សេងៗ ។ សរុបមកការទាំងនេះជាមតិល្អៗដែល សមនឹងធ្វើអោយរីកសាយ និងធ្វើអោយចំរើនតទៅទៀត ។ វិធាននេះមិនបានរៀបរាប់អំពីលក្ខណៈតំរូវដើម្បីរៀបចំបុគ្គលិកទេ ព្រោះមកពីអាចមានការខ្វះខាតបុគ្គលិកមិនគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងតំបន់ខ្លះ ។ តំបន់ទាំងនោះវិធានការដែលត្រូវការបុគ្គលិកតិចអាចត្រូវបានសាកល្បង ឬបង្កើតឡើងវិញ ។

ឧទាហរណ៍ ដែលផ្តល់ក្នុងវិធាន ១៨.១ មានចំណុចរួមធំបំផុតលើសហគមន៍ការពឹងផ្អែកលើ និងការអំពាវនាវដល់សហគមន៍ដើម្បីអនុវត្តឱ្យបានប្រសិទ្ធិភាពនូវសេចក្តីសំរេចជំនួសការដាក់គុក ។ ការកែប្រែនៅទីកន្លែងសហគមន៍ផ្ទាល់ ជាវិធានការជាប្រពៃណីមួយ ដែលបានចាក់ឫសក្នុងទិដ្ឋភាពយ៉ាងច្រើន ។ ឈរលើមូលដ្ឋាននេះ អាជ្ញាធរដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវតែបានលើកទឹកចិត្តអោយផ្តល់សេវាកម្មទៅសហគមន៍ផ្ទាល់ ។

វិធាន ១៨.២ ចង្អុលបញ្ជាក់សារសំខាន់នៃគ្រួសារដែលតាមមាត្រា ១០ កថាខ័ណ្ឌ ១ នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និង វប្បធម៌ គឺជា "ឯកតាធម្មជាតិ និងគ្រឹះនៃសង្គម" ។ នៅក្នុងគ្រួសារ ឪពុកម្តាយមិនមែនមានសិទ្ធិប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏មានការទទួលខុសត្រូវក្នុងការបីបាច់រក្សា និង ត្រួតពិនិត្យកូនដែរ ។ ដូច្នេះ វិធាន ១៨.២ ដែលតំរូវអោយបំបែកកូនពីឪពុកម្តាយ គឺជាវិធានការមួយដែលត្រូវធ្វើនៅគ្រាចុងក្រោយបង្អស់ ។ គេអាចពឹងផ្អែកលើ វិធានការនេះតែកាលណាដំណើររឿងអនុញ្ញាតអោយប្រកាន់យកជំហរតឹងរឹងនេះ (ឧទាហរណ៍ ការបំពាបំពានលើ កុមារ) ។

១៩. ការដាក់ក្មេងឱ្យនៅក្នុងស្ថាប័នមួយត្រូវអនុវត្តឱ្យតិចបំផុតដែលអាចធ្វើបាន

១៩.១. ការដាក់អនីតិជននៅក្នុងស្ថាប័នមួយ ជានិច្ច ជាសេចក្តីសំរេចចុងក្រោយបង្អស់ និងសំរាប់រយៈពេលអប្បបរមាដែលចាំបាច់ប៉ុណ្ណោះ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

ឧក្រិដ្ឋវិទ្យាជឿនលឿន និយមគាំទ្រការកែប្រែនៅក្រៅស្ថាប័នជាជាងការកែប្រែនៅក្នុងស្ថាប័ន ។ គេសង្កេតឃើញមានការខុសគ្នាតិចណាស់ ឬគ្មានតែម្តងរវាងជោគជ័យនៃការដាក់អនីតិជនក្នុងស្ថាប័ន និងការដាក់នៅក្រៅស្ថាប័ន ។ ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានជាច្រើនលើបុគ្គលម្នាក់ ដែលហាក់ដូចជាមិនអាចចៀសវាងបាននៅក្នុងបរិយាកាសស្ថាប័នជាក់ស្តែង មានលប់លើកិច្ចប្រឹងប្រែងកែប្រែ ។ ការនេះពិតដូច្នេះ ជាពិសេសក្នុងករណីអនីតិជនដែលងាយនឹងទទួលឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាន ។ ជាងនេះទៅទៀត ផលអវិជ្ជមានមិនត្រឹមតែបណ្តាលមកពីការបាត់បង់សេរីភាពប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏បណ្តាល មកពីការបែកចេញពីបរិយាកាសធម្មតារបស់សង្គមដែរ ហើយផលអវិជ្ជមានទាំងនេះពិតជាធ្ងន់ធ្ងរសំរាប់អនីតិជនជា មនុស្សពេញវ័យដោយមកពីដំណាក់កាលដំបូងនៃការចំរើនលូតលាស់របស់គេ ។

វិធាន ១៩ សំដៅដល់ការដាក់កំរិតលើការដាក់អនីតិជនក្នុងស្ថាប័នក្នុងទិដ្ឋភាពពីរយ៉ាង : ទៅតាមបរិមាណ ("វិធាន ការចុងក្រោយបង្អស់") និងទៅតាមពេលវេលា ("រយៈពេលអប្បបរមាដែលចាំបាច់") ។ វិធានទី ៩ ឆ្លុះបញ្ចាំង គោលការណ៍មួយនៃគោលការណ៍មូលដ្ឋាននៃសេចក្តីសំរេចលេខ ៤ នៃសមាជលើកទី ៦ នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ : ជនល្មើសជាអនីតិជនមិនត្រូវដាក់គុកទេ លើកលែងតែគ្មានវិធានការណាផ្សេងទៀតណាដែលសមស្រប ។ ដូច្នេះ វិធាននេះអំពាវនាវថា ប្រសិនបើអនីតិជនម្នាក់ត្រូវយកទៅដាក់ឃុំឃាំង

ក្នុងស្ថាប័នមួយ ការបាត់បង់សេរីភាពរបស់ អនីតិជននោះគួរដកហូតក្នុងកំរិតមួយដែលតិចបំផុតដែលអាចធ្វើបាន ដោយមានការរៀបចំជាពិសេសសំរាប់ឃុំខ្លួនអនីតិជន ហើយដោយចងចាំក្នុងចិត្តអំពីភាពខុសគ្នាអំពីប្រភេទនៃជនល្មើស បទល្មើស និង ស្ថាប័ន ។ តាមពិតទៅ គេត្រូវផ្តល់អាទិភាពដល់ស្ថាប័ន "ចំហរ" ខ្ពស់ជាងស្ថាប័នដែល "បិទ" ។ តមកទៀតទីកន្លែងឃុំឃាំងនោះត្រូវមាន លក្ខណៈជាទីកន្លែងកែប្រែ ឬ អប់រំជាជាងទីកន្លែងដែលមានប្រភេទជាពន្ធនាគារ ។

២០. ការចៀសវាងពន្យាពេលមិនចាំបាច់

២០.១. ករណីនីមួយៗត្រូវចាត់ការអោយរួសរាន់ ចាប់ពីទីដោយគ្មានការពន្យាពេលដែលមិនចាំបាច់ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

ការដំណើរការរួសរាន់នៃនីតិវិធីជាផ្លូវការ ក្នុងករណីអនីតិជនគឺជារឿងដែលត្រូវចាប់អារម្មណ៍ជាទីបំផុត ។ បើពុំដូច្នោះទេ ដំណើរការល្អនៃនីតិវិធី និងការសំរេចសេចក្តីអាចនឹងថ្លោះធ្លោយបាន ។ ដោយសារពេលវេលាចេះតែកន្លងទៅអនីតិជននឹងស្ថិតក្នុងស្ថានភាពមួយរិតតែលំបាកខ្លាំងឡើង (ប្រសិនបើមិនមែនមិនអាច) ក្នុងការកំណត់ទំនាក់ទំនង នីតិវិធី និងសេចក្តីសំរេចទៅនឹងបទល្មើសទាំងផ្លូវបញ្ញា និងទាំងផ្លូវចិត្តសាស្ត្រ ។

២១. ការកត់ត្រារឿង

២១.១. ការកត់ត្រារឿងរបស់ជនល្មើសជាអនីតិជន ត្រូវរក្សាទុកជាសំងាត់បំផុត ហើយមិនត្រូវអោយភាគីទីបីដឹងផង ។ សិទ្ធិមើលសេចក្តីកត់ត្រានោះ ត្រូវកំរិតចំពោះតែជនណាដែលពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ជាមួយនឹងសេចក្តីសំរេចរឿងនោះ ឬជនដទៃទៀតដែលបានការអនុញ្ញាតត្រឹមត្រូវ ។

២១.២. ការកត់ត្រារឿងរបស់ជនល្មើសជាអនីតិជន មិនត្រូវយកមកប្រើក្នុងនីតិវិធីសំរាប់មនុស្សពេញវ័យនៅក្នុងករណី ក្រោយៗមកទៀត ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងជនល្មើសដដែលទេ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

វិធាននេះព្យាយាមសំរេចបានតុល្យភាពរវាងផលប្រយោជន៍ទំនាស់គ្នាជាប់ទាក់ទងនឹងសេចក្តីកត់ត្រា ឬឯកសារ និង អាជ្ញាធរដទៃទៀត ក្នុងការត្រួតពិនិត្យអោយបានល្អប្រសើរឡើង ផ្ទុយនឹងផលប្រយោជន៍របស់

ជនល្មើសជាអនីតិជន ។ (សូមមើលវិធានទី ៨ ផងដែរ) ។ "ជនដទៃទៀតដែលបានអនុញ្ញាតត្រឹមត្រូវ " ជាទូទៅរួមបញ្ចូលជាអាទិ៍អ្នកស្រាវជ្រាវ ។

២២. ការទាមទារអោយមានភាពជាអ្នកវិជ្ជាជីវៈ និងការហ្វឹកហ្វឺន

២២.១. ការអប់រំវិជ្ជាជីវៈ ការហ្វឹកហ្វឺននៅពេលបំពេញតួនាទីនៅក្នុងក្រសួង វគ្គសិក្សាវិក្រិតការ និង វិធីបង្រៀនដទៃទៀត ដែលសមស្របត្រូវយកមកប្រើ ដើម្បីបង្កើត និងថែបំប៉នសមត្ថភាពវិជ្ជាជីវៈដែលចាំបាច់ដល់ បុគ្គលិកដែលទាក់ទិននឹងករណីអនីតិជន ។

២២.២. សមាសភាពបុគ្គលិកខាងវិស័យយុត្តិធម៌អនីតិជន ត្រូវអោយស្របគ្នានឹងភាពចំរុះនៃអនីតិជនដែលចូលមកទាក់ទិននឹងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌អនីតិជន ។ ត្រូវប្រឹងប្រែងធានាអោយស្ត្រី និង ជនជាតិភាគតិចមានតួនាទីជាតំណាងសមរម្យនៅក្នុងទីភ្នាក់ងារខាងវិស័យយុត្តិធម៌អនីតិជន ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

អាជ្ញាធរដែលមានសមត្ថកិច្ចសំរាប់ការសំរេចសេចក្តីអាចជាមនុស្សដែលមានប្រវត្តិខុសៗគ្នា (មន្ត្រីតុលាការនៅក្នុង ចក្រភពអង់គ្លេស និងអៀរឡង់ខាងជើង និងក្នុងតំបន់នានាដែលទទួលឥទ្ធិពលពីប្រព័ន្ធច្បាប់អង់គ្លូសាក់សុង **(Common Law)** ។ ចៅក្រមដែលទទួលការហ្វឹកហ្វឺនខាងច្បាប់ក្នុងប្រទេសដែលប្រើច្បាប់រ៉ូម៉ាំង និង តំបន់ដែល ទទួលឥទ្ធិពលពីប្រទេសទាំងនោះ ។ និងនៅទីកន្លែងផ្សេងទៀត ដែលមានទីប្រឹក្សាប្រជាជន ឬអ្នកច្បាប់ដែលជ្រើសតាំង ឬតែងតាំងសមាជិករបស់គណៈកម្មការសហគមន៍ ។ល។) ។ ចំពោះអាជ្ញាធរទាំងអស់នេះ យ៉ាងហោចបំផុតត្រូវមាន ការហ្វឹកហ្វឺនខាងច្បាប់ សង្គមវិទ្យា ចិត្តវិទ្យា ឧក្រិដ្ឋវិទ្យា និង វិទ្យាសាស្ត្រខាងប្រតិកម្ម ។ ត្រូវចាត់ទុករឿងនេះជារឿង សំខាន់ដូចគ្នានឹង ឯកទេសកម្មនៃអង្គការ និង ឯករាជ្យភាពនៃអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ។

ចំពោះអ្នកធ្វើការបំរើសង្គម និង មន្ត្រីខាងសំរេចការដោះលែងមានលក្ខខ័ណ្ឌការទាមទារអោយមានឯកទេសកម្ម ជាលក្ខខ័ណ្ឌដំបូងសំរាប់បំពេញមុខងារទាក់ទិននឹងជនល្មើសជាអនីតិជននោះ គឺប្រហែលជាមិនអាចធ្វើទៅរួចទេ ។ ដូច្នេះ ការបង្ហាត់បង្រៀននៅពេលកំពុងបំពេញកិច្ចការគឺជាគុណសម្បត្តិទាបបំផុតដែលត្រូវបំពេញ ។

គុណសម្បត្តិខាងវិជ្ជាជីវៈ គឺជាធាតុផ្សំដ៏សំខាន់ក្នុងការធានាការគ្រប់គ្រងដោយឥតលំអៀង និងមានប្រសិទ្ធិភាព ក្នុងវិស័យយុត្តិធម៌អនីតិជន ។ យោងទៅតាមលក្ខណៈនេះ ចាំបាច់ត្រូវកែលំអរបៀបជ្រើសរើសបុគ្គលិក ការតម្លើងយសសក្តិ និងការហ្វឹកហ្វឺនខាងវិជ្ជាជីវៈដល់ពួកគេ និងចាំបាច់ត្រូវផ្តល់អោយអ្នកទាំងនេះនូវមធ្យោបាយចាំបាច់ ដើម្បី អោយគេអាចបំពេញមុខងាររបស់គេអោយបានត្រឹមត្រូវ ។

ការរើសអើងទាំងអស់ផ្នែកនយោបាយ សង្គម ភេទ ពូជសាសន៍ សាសនា វប្បធម៌ និង ប្រភេទរើសអើងដទៃៗទៀត នៅក្នុងការជ្រើសរើសការតែងតាំង និងការតម្លើងយសសក្តិដល់បុគ្គលិកផ្នែកយុត្តិធម៌អនីតិជនត្រូវចៀសវាង ដើម្បីអោយសំរេចបាននូវភាពមិនលំអៀងក្នុងការគ្រប់គ្រងវិស័យយុត្តិធម៌អនីតិជន ។ ការនេះត្រូវបានស្នើឡើងដោយសមាជលើកទី៦។ ជាងនេះទៅទៀត សមាជលើកទី ៦ អំពាវនាវអោយរដ្ឋជាសមាជិកធានាការចាត់ទុកស្ត្រីអោយបានស្មើភាពគ្នា និងដោយសមរម្យជាបុគ្គលិកសំរាប់វិស័យយុត្តិធម៌ខាងព្រហ្មទណ្ឌ និងបានលើកមតិស្នើអោយប្រកាន់ យកវិធានការពិសេសៗ ដើម្បីជ្រើសរើស ហ្វឹកហ្វឺន និងជួយសំរួលការតម្លើង យសសក្តិដល់បុគ្គលិកស្ត្រីភេទនៅក្នុង ការគ្រប់គ្រងវិស័យយុត្តិធម៌អនីតិជន ។

ផ្នែកទី ៤

ការគ្រប់គ្រងក្រៅស្ថាប័ន

២៣. ការអនុវត្តន៍សេចក្តីសំរេចឱ្យមានប្រសិទ្ធិភាព

២៣.១. ត្រូវធ្វើបទបញ្ញត្តិសមស្របសំរាប់អនុវត្តបញ្ជារបស់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ដូចបានពោលក្នុងវិធាន ១៤.១ ខាងលើ ដោយអាជ្ញាធរនោះខ្លួនឯងតែម្តង ឬដោយអាជ្ញាធរដទៃទៀតទៅតាមកាលៈទេសៈគួរ ។

២៣.២. បទបញ្ញត្តិនោះត្រូវរួមបញ្ចូលអំណាច ដើម្បីកែប្រែបញ្ជាស្រេចតែអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចយល់ឃើញថា ជាការចាំបាច់ទៅតាមពេលវេលា ហើយល្គឹកណាតែការកែប្រែនោះធ្វើស្របទៅតាមគោលការណ៍ដែលមាននៅក្នុងវិធាននានានៃឧបករណ៍នេះ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

ការសំរេចសេចក្តីនៅក្នុងករណីអនីតិជនមានទិន្នាការជះឥទ្ធិពលលើជីវភាពរបស់ជនល្មើស សំរាប់រយះពេលយូរជាងករណីរបស់មនុស្សពេញវ័យ ។ ដូច្នេះ ជាការសំខាន់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ឬអង្គការឯករាជ្យមួយ (គណៈកម្មការដោះលែងដោយមានលក្ខខ័ណ្ឌ ការិយាល័យដោះលែងសាកល្បងស្ថាប័ន សុខមាលភាពអនីតិជន ឬ ស្ថាប័នដទៃទៀត) ដែលមានគុណសម្បត្តិស្មើនឹងអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចដែលសំរេចសេចក្តីពីដំបូង ត្រូវតាមដានមើលការអនុវត្តន៍សេចក្តីសំរេចនោះ ។ នៅប្រទេសខ្លះចៅក្រមអនុវត្តទោសត្រូវបានដាក់ឱ្យបំពេញកិច្ចការនេះ ។

សមាសភាពអំណាច និងមុខងាររបស់អាជ្ញាធរត្រឹមតែបត់បែន ។ ទាំងនេះត្រូវបានពិពណ៌នាក្នុងន័យទូលំទូលាយ នៅក្នុងវិធាន ២៣ ដើម្បីធានាការទទួលយកបានយ៉ាងទូលំទូលាយ ។

២៤. ការផ្តល់ជំនួយដែលត្រូវការ

២៤.១. ត្រូវប្រឹងប្រែងផ្តល់ជំនួយចាំបាច់ដល់អនីតិជននៅគ្រប់ដំណាក់កាលទាំងអស់នៃនីតិវិធី ដូចជា ទីកន្លែងស្នាក់នៅ ការអប់រំ ឬការហ្វឹកហ្វឺនវិជ្ជាជីវៈ ការងារ ឬជំនួយដទៃទៀតដែលមានប្រយោជន៍និង យកទៅប្រើការបានដើម្បីជួយសំរួលដំណើរការស្តារនីតិសម្បទាឡើងវិញ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

ការលើកស្ទួយសុខមាលភាពរបស់អនីតិជន គឺជាការត្រូវពិចារណាអោយបានដិតដល់ ។ ដូច្នេះ វិធាន ២៤ សង្កត់លើសារៈសំខាន់នៃការផ្តល់កន្លែងសេវាកម្ម និងជំនួយដទៃទៀតដែលចាំបាច់ដែលអាចលើកតម្កើងឧត្តមប្រយោជន៍របស់អនីតិជននៅក្នុងដំណើរការស្តារនីតិសម្បទាឡើងវិញ ។

២៥. កំណែនអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត និង សេវាកម្មដទៃទៀតនៃសហគមន៍

២៥.១. អ្នកស្ម័គ្រចិត្ត អង្គការស្ម័គ្រចិត្ត ស្ថាប័នមូលដ្ឋាន និង ធនធានដទៃទៀតរបស់សហគមន៍ ត្រូវប្រមូលមក ដើម្បីជាវិភាគទានមានប្រសិទ្ធិភាពដើម្បីស្តារនីតិសម្បទាអោយអនីតិជនឡើងវិញ នៅក្នុងបរិយាកាសមួយនៃសហគមន៍ ហើយបើអាចធ្វើបាននៅក្នុងចង្កោមគ្រួសារ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

វិធាននេះឆ្លុះបញ្ចាំងសេចក្ដីត្រូវការ តំរង់ទិសសំរាប់ស្ថានីតិសម្បទាដល់ជនល្មើសជាអនីតិជននៅគ្រប់កិច្ចការទាំងអស់ ។ សហប្រតិបត្តិការជាមួយសហគមន៍ គឺជាការចាំបាច់ខានមិនបានប្រសិនបើគេត្រូវអនុវត្តសេចក្ដីណែនាំរបស់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអោយមានប្រសិទ្ធិភាព ។ អ្នកស្ម័គ្រចិត្ត និង សេវាកម្មស្ម័គ្រចិត្តបានបង្ហាញអោយឃើញថា ជាធនធានដ៏មានតម្លៃ ប៉ុន្តែនៅពេលនេះគេប្រើមិន ទាន់ដល់កំរិតនៅក្នុងពេលខ្លះ សហប្រតិបត្តិការរបស់អតីតជនល្មើស (រួមមានអតីត អ្នកញៀនថ្នាំ) អាចជាជំនួយដ៏ធំ ។

វិធាន ២៥ មានប្រភពចេញមកពីគោលការណ៍ដែលចែងក្នុងវិធាន ១.១ ដល់ ១.៦ និងអនុវត្តតាមបញ្ញត្តិដែល ពាក់ព័ន្ធនៃអនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ស្ដីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និង នយោបាយ ។

ផ្នែកទី ៥
ការគ្រប់គ្រងនៅក្នុងស្ថាប័ន

២៦. គោលដៅនៃការគ្រប់គ្រងក្នុងស្ថាប័ន

២៦.១. គោលដៅនៃការហ្វឹកហ្វឺន និងគ្រប់គ្រងអនីតិជន ដែលដាក់អោយនៅក្នុងស្ថាប័ន គឺដើម្បីផ្ដល់ការថែទាំ ការការពារ ការអប់រំ និងជំនាញខាងវិជ្ជាជីវៈ ក្នុងទស្សនៈជួយពួកគេអោយទទួលយកតួនាទីស្ថាបនា និង មានប្រយោជន៍នៅក្នុងសង្គម ។

២៦.២. អនីតិជននៅក្នុងស្ថាប័នត្រូវទទួលការថែទាំ ការការពារ និង ការជួយឧបត្ថម្ភទាំងអស់ដែលចាំបាច់ដូចជា ការជួយឧបត្ថម្ភខាងការអប់រំវិជ្ជាជីវៈ ចិត្តសាស្ត្រ ពេទ្យ និងកាយសម្ព័ន្ធដែលអនីតិជនទាំងនោះអាចត្រូវការ ព្រោះមកពីអាយុ ភេទ និង បុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់គេ និងក្នុងផលប្រយោជន៍នៃការចំរើន លូតលាស់ទាំងមូលរបស់គេ ។

២៦.៣. អនីតិជននៅក្នុងស្ថាប័នត្រូវទុកនៅដោយឡែកពីមនុស្សពេញវ័យ ហើយឃុំទុកក្នុងស្ថាប័នដោយឡែកមួយ ឬនៅក្នុងផ្នែកណាមួយដោយឡែកនៃស្ថាប័នដែលដាក់មនុស្សពេញវ័យដែរនោះ ។

២៦.៤.

ជនល្មើសជាអនីតិជនជានារីដែលដាក់អោយនៅក្នុងស្ថាប័នមួយសមនឹងទទួលបាននូវការយកចិត្ត ទុកដាក់ជាពិសេស ដោយសារសេចក្ដីត្រូវការ និង បញ្ហាផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គេ ។ ទោះជាក្នុងករណីណាក៏ដោយ គេមិនត្រូវទទួលការថែទាំ ការការពារ ការជួយឧបត្ថម្ភការគ្រប់គ្រង

និងការហ្វឹកហ្វឺនតិចជាង ជនល្មើសជាអនីតិជនជាបុរសឡើយ ។ ត្រូវចាត់ចែងអោយមានការគ្រប់គ្រងដ៏សមរម្យសំរាប់អ្នកទាំងនោះ ។

២៦.៥. ក្នុងផលប្រយោជន៍ និង សុខមាលភាពរបស់អនីតិជន ដែលជាប់នៅក្នុងស្ថាប័នមួយ ឪពុកម្តាយ ឬ អាណាព្យាបាលរបស់គេ ត្រូវមានសិទ្ធិចូលជួបជាមួយគេ ។

២៦.៦. សហប្រតិបត្តិការអន្តរក្រសួងអន្តរមន្ទីរ ត្រូវតែបានជំរុញឱ្យមានក្នុងគោលបំណងផ្តល់ការហ្វឹកហ្វឺនខាងការសិក្សាគ្រប់គ្រាន់ ឬប្រសិនបើសមស្របការហ្វឹកហ្វឺនវិជ្ជាជីវៈដល់អនីតិជនដែលជាប់នៅក្នុងស្ថាប័ន ក្នុងទស្សនៈធានាថា ពួកគេមិនបាត់បង់អត្ថប្រយោជន៍នៃការអប់រំនៅពេលគេចេញពីស្ថាប័ននោះ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

គោលដៅនៃការគ្រប់គ្រងក្នុងស្ថាប័ន ដូចបានចែងក្នុងវិធាន ២៦.១ និង ១៦.២ នឹងអាចទទួលយកបានចំពោះប្រព័ន្ធណាមួយ និងសង្គមវប្បធម៌ណាមួយ ។ ក៏ប៉ុន្តែនៅគ្រប់ទីកន្លែងគេមិនបានដល់គោលដៅនេះទេ ហើយមានកិច្ចការច្រើនទៀត ដែលត្រូវធ្វើដើម្បីអោយបានសំរេចគោលដៅនេះ ។

ការជួយឧបត្ថម្ភផ្នែកពេទ្យ និងចិត្តសាស្ត្រ ជាពិសេសមានសារៈសំខាន់ជាទីបំផុតសំរាប់អ្នកញៀនថ្នាំ មនុស្សក្មេង ហឹង្សា និងវិបត្តិស្មារតីដែលជាប់នៅក្នុងស្ថាប័ន ។

ការចៀសវាងឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានពីជនល្មើសពេញវ័យ និងវិធានការការពារសុខុមាលភាពរបស់អនីតិជននៅក្នុងបរិយាកាសនៃស្ថាប័នមួយ ដូចបានចែងក្នុងវិធាន ២៦.៣ គឺស្របនឹងគោលការណ៍មួយនៃគោលការណ៍ណែនាំជាមូលដ្ឋាន នៃវិធានក្រុងប៉េកាំងនេះ ដូចបានកំណត់ដោយសមាជលើកទី៦ ក្នុងសេចក្តីសំរេចលេខ ៤ នៃសមាជ ។ វិធាននេះ មិនរារាំង រដ្ឋទាំងឡាយអោយចាត់វិធានការដទៃៗទៀត ប្រឆាំងនឹងឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានរបស់ជនល្មើសពេញវ័យទេ គឺរដ្ឋ អាចចាត់វិធានការយ៉ាងហោចណាស់មានប្រសិទ្ធិភាពដូចវិធានការដែលបញ្ជាក់ក្នុងវិធាននេះដែរ ។ (សូមមើលវិធាន ១៣.៤) ។

វិធាន ២៦.៤ ឆ្លើយតបចំពោះហេតុដែលចែងថា ជនល្មើសជាស្ត្រីតាមធម្មតា ទទួលការយកចិត្តទុកដាក់តិចជាងជនល្មើសបុរស ដូចបានគូសបញ្ជាក់ដោយសមាជលើកទី៦ ។ ជាពិសេសសេចក្តីសំរេចលេខ ៩ នៃសមាជលើកទី ៦ អំពាវនាវ សុំអោយមានការគ្រប់គ្រងសមរម្យចំពោះជនល្មើសជាស្ត្រីនៅរាល់ដំណាក់កាលនៃដំណើរការយុត្តិធម៌ខាងព្រហ្មទណ្ឌ និងសុំអោយមានការយកចិត្តទុកដាក់ ជាពិសេសដល់បញ្ហា និង

សេចក្តីត្រូវការពិសេសរបស់គេក្នុងពេលជាប់ឃុំឃាំង ។ ជាងនេះទៅទៀត វិធាននេះ ក៏បានពិចារណាស្រប តាមសេចក្តីថ្លែងការ ក្រុងការ៉ាកាស់ នៃសមាជលើកទី ៦ ដែលជាអាទិ៍ អំពាវនាវ សុំអោយមានការគ្រប់គ្រង និងយកចិត្តទុកដាក់ស្មើគ្នានៅក្នុងការគ្រប់គ្រងវិស័យយុត្តិធមិព្រហ្មទណ្ឌ និងប្រវត្តិនៃសេចក្តីថ្លែងការស្តីពី ការបំបាត់ការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រី និងអនុសញ្ញាស្តីពីការបំបាត់រាល់ទំរង់ទាំងអស់នៃការរើសអើងប្រឆាំង នឹងស្ត្រី ។

សិទ្ធិចូលជួបអនីតិជន (វិធាន ២៦.៥) ស្របតាមបញ្ញត្តិនៃវិធាន ៧.១, ១០.១, ១៥.២ និង ១៨.២ ។ សហប្រតិបត្តិ ការអន្តរក្រសួង និងអន្តរមន្ទីរ (វិធាន ២៦.៦) មានសារៈសំខាន់ ជាពិសេសក្នុងផលប្រយោជន៍ លើកតំកើងជាទូទៅនូវ គុណភាពនៃការគ្រប់គ្រង និងហ្វឹកហ្វឺនក្នុងស្ថាប័ន ។

២៧. ការអនុវត្តន៍បញ្ញត្តិជាបទដ្ឋានអប្បបរមាសំរាប់គ្រប់គ្រងអ្នកទោសអនុម័តដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ

២៧.១ បញ្ញត្តិជាបទដ្ឋានអប្បបរមាសំរាប់គ្រប់គ្រងអ្នកទោស និងអនុសាស្ត្រដែលទាក់ទងនឹង បញ្ញត្តិនេះ ត្រូវអនុវត្តន៍បានអោយតែទាក់ទង នឹងការគ្រប់គ្រងជនល្មើសជាអនីតិជនស្ថិតក្នុង ស្ថាប័នរួមមាន ជនល្មើសជាអនីតិជន ស្ថិតក្នុងការឃុំឃាំង ដើម្បីរង់ចាំការវិនិច្ឆ័យ ។

២៨.២ ត្រូវប្រឹងប្រែងអនុវត្តន៏គោលការណ៍ដែលទាក់ទង ដែលចែងក្នុងបញ្ញត្តិជាបទដ្ឋានអប្បបរមា សំរាប់គ្រប់គ្រងអ្នកទោសក្នុងក៏រិតទូលំទូលាយជាទីបំផុត ដែលអាចធ្វើបានដើម្បីបំពេញ សេចក្តីត្រូវការផ្សេងៗ របស់អនីតិជនស្របតាមអាយុ ភេទ និងបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់គេ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

បញ្ញត្តិជាបទដ្ឋានអប្បបរមាសំរាប់គ្រប់គ្រងអ្នកទោសស្ថិតក្នុងចំណោមឧបករណ៍ដំបូង ដែលមាន ប្រភេទបែបនេះដែលនឹងប្រកាសអោយប្រើដោយសហប្រជាជាតិ ។ មានការព្រមព្រៀងជាទូទៅថា ឧបករណ៍ទាំងនេះ មានឥទ្ធិពលទូទាំងពិភពលោក ។ ទោះបីជានៅមានប្រទេសដែលមានគំនិតត្រឹមតែចង់ អនុវត្តជាងអនុវត្តតែម្តងនោះក៏ដោយ បញ្ញត្តិជាបទដ្ឋានអប្បបរមាទាំងនេះ នៅតែមានឥទ្ធិពលសំខាន់ក្នុងការ គ្រប់គ្រង ប្រកបដោយមនុស្សធមិ និងសមធមិនូវស្ថាប័នកែប្រែ ។

ការការពារសំខាន់ខ្លះដែលគ្របដណ្តប់លើអនីតិជនទោសករ ជាប់ក្នុងស្ថាប័នដែលមានចែងក្នុងបញ្ញត្តិជា បទដ្ឋានសំរាប់គ្រប់គ្រងអ្នកទោស (ទីកន្លែងស្នាក់នៅ ស្ថាបត្យកម្ម ប្រដាប់ប្រដាដេក សំលៀកបំពាក់ ការទាមទារ និងសំណូមពរ ការជួបជាមួយអ្នកនៅខាងក្រៅ ចំណីអាហារ ការថែទាំខាងពេទ្យ សេវាកម្ម

សាសនា ការបំបែកការស់នៅពីគ្នាទៅតាមអាយុ ការរៀបចំបុគ្គលិកការងារ ។ល។) ដូចគ្នានឹងបញ្ញត្តិទាក់ទងនឹងការដាក់ទណ្ឌកម្ម និងការប្រៀនប្រដៅ និងការក៏រិតលើជនល្មើសប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ដែរ ។ ជាការមិនសមស្របដែលគេត្រូវកែប្រែបញ្ញត្តិជាបទដ្ឋានអប្បបរមាទាំងនោះ យោលទៅតាមលក្ខណៈពិសេសនៃស្ថាប័នសំរាប់ជនល្មើសជាអនីតិជននៅក្នុងវង្វង់វិសាលភាព នៃវិធានជាបទដ្ឋានអប្បបរមា សំរាប់គ្រប់គ្រងវិស័យយុត្តិធមិអនីតិជន ។

វិធាន ២៧ ផ្តោតលើលក្ខខ័ណ្ឌតម្រូវចាំបាច់សំរាប់អនីតិជនជាប់ក្នុងស្ថាប័ន (វិធាន ២៧.១) ព្រមទាំងផ្តោតលើសេចក្តីត្រូវការផ្សេងៗស្របទៅតាមអាយុ ភេទ និង បុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់គេ (វិធាន ២៧.២) ។ ដូច្នេះគោលដៅនិង ខ្លឹមសារនៃវិធានការនេះ ទាក់ទងគ្នាទៅវិញទៅមក ជាមួយនឹងបញ្ញត្តិដែលពាក់ព័ន្ធនៃបញ្ញត្តិជាបទដ្ឋានអប្បរបមាសំរាប់ គ្រប់គ្រងអ្នកទោស ។

២៨. ការស្វែងរកជាញឹកញាប់និងដំបូងនៃការដោះលែងដោយមានលក្ខខ័ណ្ឌ

២៨.១ ការដោះលែងដោយមានលក្ខខ័ណ្ឌចេញពីស្ថាប័នមួយ ត្រូវស្វែងរកដោយអាជ្ញាធរសមស្របអោយបានជាអតិបរមាដែលអាចធ្វើបាន ហើយការដោះលែងនេះ ត្រូវសំរេចអោយបានដំបូងដែបំផុតដែលអាចធ្វើបាន។

២៨.២ អនីតិជនដែលត្រូវបានដោះលែងដោយមានលក្ខខ័ណ្ឌចេញពីស្ថាប័នមួយ ត្រូវទទួលបានការជួយឧបត្ថម្ភ និងការត្រួតពិនិត្យដោយអាជ្ញាធរសមស្រប ហើយត្រូវទទួលកិច្ចគាំទ្រពេញទំហឹងពីសហគមន៍ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

អំណាចចេញបញ្ជាអោយដោះលែងដោយមានលក្ខខ័ណ្ឌ ស្ថិតនៅលើអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ដូចបានបញ្ជាក់ក្នុងវិធាន ១៤.១ ឬនៅលើអាជ្ញាធរដទៃទៀតខ្លះ ។ ក្នុងទស្សនេះជាការគ្រប់គ្រាន់ដែលគេត្រូវប្រើពាក្យ " សមស្រប " ជាជាងប្រើពាក្យអាជ្ញាធរ "មានសមត្ថកិច្ច " ។

បើកាលៈទេសៈអនុញ្ញាតអោយ គួរជ្រើសរើយកការដោះលែងដោយមានលក្ខខ័ណ្ឌ ជាជាងការអោយនៅជាប់ទោសនៅក្នុងស្ថាប័នរហូតដល់ចប់ ។ អាស្រ័យលើភស្តុតាងថា មានការជឿនលឿនគួរជាទីពេញចិត្តឆ្ពោះទៅរកនីតិសម្បទាជនល្មើសអាចដោះដោយមានលក្ខខ័ណ្ឌបាន នៅពេលណាដែលអាចធ្វើបាន ទោះបីជាជនល្មើសនោះត្រូវចាត់ទុកថា គ្រោះថ្នាក់នៅពេលដាក់ក្នុងស្ថាប័នក៏ដោយ ។ ដូចគ្នានឹងការដោះលែងដោយ

សាកល្បងដែរ ការដោះលែងមានលក្ខខ័ណ្ឌនេះ អាចស្រ័យលើការបំពេញលក្ខខ័ណ្ឌតម្រូវគួរជាទីពេញចិត្ត ដែលអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធបានដៅបញ្ជាក់សំរាប់រយៈពេល មួយសំរាប់ធ្វើការសំរេចចិត្ត ឧទាហរណ៍ ទាក់ទងនឹង " កិរិយាមារយាទល្អ" របស់ជនល្មើសការចូលក្នុងកម្មវិធីបំរើសហគមន៍ ការអោយនៅក្នុងមជ្ឈមណ្ឌលសំរាប់ហាត់រៀនរស់ឡើងវិញ ។ល។

ក្នុងករណីជនល្មើសដែលត្រូវបានដោះលែងដោយមានលក្ខខ័ណ្ឌចេញពីស្ថាប័នមួយ ត្រូវផ្តល់ការជួយឧបត្ថម្ភ និង ការត្រួតពិនិត្យមើលពីសំណាក់មន្ត្រីត្រួតមើលការសាកល្បងដោះលែង ឬ មន្ត្រីដទៃទៀត (ជាពិសេសក្នុងករណីមិនទាន់ សំរេចអោយមានការដោះលែងសាកល្បង) ហើយត្រូវមានការលើកទឹកចិត្តអោយមានការគាំទ្រពីសហគមន៍ ។

២៩. ការរៀបចំអោយមានការគ្រប់គ្រងពាក់កណ្តាលស្ថាប័ន

២៩.១ ត្រូវប្រឹងប្រែងធ្វើការរៀបចំអោយមានការគ្រប់គ្រងពាក់កណ្តាលស្ថាប័ន ដូចជា មជ្ឈមណ្ឌលសំរាប់ហាត់រៀនរស់ឡើងវិញ មជ្ឈមណ្ឌលអប់រំ មជ្ឈមណ្ឌលហ្វឹកហ្វឺននៅពេលថ្ងៃ និង ទីកន្លែងសមស្របដទៃទៀត ដែលអាចជួយអោយអនីតិជននៅក្នុងការធ្វើសមាហរណកម្មចូលក្នុងសង្គមដ៏ត្រឹមត្រូវរបស់ពួកគេ ។

សេចក្តីអធិប្បាយ

សារៈសំខាន់នៃការថែទាំបន្ទាប់ពីរយៈពេលជាប់នៅក្នុងស្ថាប័ន មិនត្រូវមើលស្រាលទេ ។ វិធាននេះសង្កត់លើភាពចាំបាច់នៃការបង្កើតបណ្តាញទីកន្លែងពាក់កណ្តាលស្ថាប័ន ។

វិធាននេះ ក៏សង្កត់លើការទាមទារអោយមានទីកន្លែងផ្សេងៗខុសៗគ្នា ដើម្បីអោយស្របតាមសេចក្តីត្រូវការផ្សេងៗគ្នានៃជនល្មើសជាអនីតិជន ដែលចូលមករួមរស់ក្នុងសង្គមឡើងវិញ និង ដើម្បីផ្តល់សេចក្តីណែនាំ និង កិច្ចគាំទ្រអោយបានសមស្របទៅតាមការផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធសហគមន៍ដែលជាជំហានសំខាន់ឆ្ពោះទៅរកការរួមរស់ ក្នុងសង្គមឡើងវិញ ដោយជោគជ័យ ។

ផ្នែកទី ៦

ការស្រាវជ្រាវ ការធ្វើផែនការ
ការកំណត់គោលនយោបាយ និង ការវាយតម្លៃ

៣០. ការស្រាវជ្រាវជាមូលដ្ឋានសំរាប់ធ្វើផែនការ ការកំណត់គោលនយោបាយនិងការវាយតម្លៃ

៣០.១ ត្រូវប្រឹងប្រែងរៀបចំ និងលើកស្ទួយការស្រាវជ្រាវចាំបាច់ដើម្បីជាមូលដ្ឋានសំរាប់ការធ្វើផែនការ និងការកំណត់គោលនយោបាយអោយមានប្រសិទ្ធិភាព ។

៣០.២ ត្រូវប្រឹងប្រែងពិនិត្យមើល និងវាយតម្លៃក្នុងរយៈពេលទៀងទាត់នូវនិន្នាការបញ្ហា និង មូលហេតុនៃអនីតិជនប្រព្រឹត្តល្មើស និងឧក្រិដ្ឋកម្ម ព្រមទាំងសេចក្ដីត្រូវការសេចក្ដីត្រូវការផ្សេងៗណាមួយរបស់អនីតិជនស្ថិតនៅ ក្នុងការឃុំឃាំង ។

៣០.៣ ត្រូវប្រឹងប្រែងបង្កើតយន្តការ ការស្រាវជ្រាវទៀតទាត់មួយ ដើម្បីវាយតម្លៃនៅខាងក្នុងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងវិស័យយុត្តិធម៌អនីតិជន និងត្រូវប្រមូល និងវិភាគទិន្នន័យ និងពតិមានដែលពាក់ព័ន្ធសំរាប់ការវាយតម្លៃសមស្រប និងការកែលំអ និងកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងនៅពេលអនាគត ។

៣០.៤ ត្រូវធ្វើផែនការ និងអនុវត្តដោយមានរបៀបនូវការបំពេញសេវាកម្មនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងវិស័យយុត្តិធម៌អនីតិជន ដែលទុកជាផ្នែកផ្សំនៃកិច្ចប្រឹងប្រែងអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ។

សេចក្ដីអធិប្បាយ

ការប្រើការស្រាវជ្រាវជាមូលដ្ឋានសំរាប់គោលនយោបាយយុត្តិធម៌អនីតិជន ដែលផ្អែកលើពតិមានដែលប្រមូលបាន ត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាទូទៅថា ជាយន្តការសំខាន់មួយធ្វើអោយការអនុវត្តដើរទាន់ការជឿនលឿន ខាងចំណេះដឹង និង ការអភិវឌ្ឍន៍កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងការកែលំអប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌អនីតិជន ។ ការផ្ដល់ពតិមានទៅវិញទៅមករវាងការស្រាវជ្រាវ និងគោលនយោបាយមានសារសំខាន់ ពិសេសនៅក្នុងយុត្តិធម៌អនីតិជន ។ ដោយមានការផ្លាស់ប្ដូរយ៉ាងឆាប់រហ័ស និងញឹកញាប់នៅក្នុងរបៀបរស់នៅរបស់ក្មេងៗ និងនៅក្នុងទម្រង់ និងទំហំនៃឧក្រិដ្ឋកម្មអនីតិជន ការឆ្លើយតបផ្នែកសង្គម និងយុត្តិធម៌ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មអនីតិជន និងអនីតិជនប្រព្រឹត្តល្មើសក្លាយទៅជាការហួសសម័យយ៉ាងឆាប់សហ័ស និង មិនគ្រប់គ្រាន់ដែរ ។

ដូច្នេះ វិធាន ៣០ កំណត់បទដ្ឋានសំរាប់រួមបញ្ចូលការស្រាវជ្រាវទៅក្នុងដំណើរនៃការកំណត់គោលនយោបាយ និង ការអនុវត្តនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងយុត្តិធម៌អនីតិជន ។ វិធាននេះទាញយកការយកចិត្តទុកដាក់ ជាពិសេសចំពោះការទាមទារ អោយមានការពិនិត្យសារឡើងវិញ និងការវាយតម្លៃជាប្រក្រតី

នូវកម្មវិធី និងវិធានការដែលមានមកហើយ និងការទាមទារអោយមានការធ្វើផែនការនៅក្នុងបរិបទទូលំទូលាយ នៃគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ទាំងមូល ។

ការវាយតម្លៃជាប្រចាំនូវសេចក្តីត្រូវការរបស់អនីតិជន ព្រមទាំងនិន្នាការ និងបញ្ហាទោសកម្មជាការទាមទារមុនគេ សំរាប់កែលំអវិធីកំណត់គោលនយោបាយសមស្រប និងសំរាប់កំណត់ការធ្វើអន្តរាគមន៍គ្រប់គ្រាន់ក្នុងក៏រិតផ្លូវការ និងក្រៅផ្លូវការ ។ ក្នុងន័យនេះ ការស្រាវជ្រាវដោយមនុស្ស និងអង្គការឯករាជ្យត្រូវតែបានជួយសំរួលដោយទីភ្នាក់ងារ ដែលទទួលខុសត្រូវ ហើយការស្រាវជ្រាវនេះ អាចមានតម្លៃបើបាននឹងយកចិត្តទុកដាក់លើទស្សនៈរបស់អនីតិជនទាំងឡាយ មិនត្រឹមអនីតិជនដែលមានបញ្ហាជាមួយប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ប៉ុណ្ណោះទេ ។

ដំណើរការធ្វើផែនការត្រូវសង្កត់ជាពិសេសលើប្រព័ន្ធមានប្រសិទ្ធិភាព និងសមធម៌ខ្ពស់សំរាប់ការបំពេញសេវាកម្មចាំបាច់ ។ ឆ្ពោះទៅរកគោលដៅនេះ ត្រូវមានការវាយតម្លៃទូលំទូលាយជាប្រក្រតីនូវសេចក្តីត្រូវការ និងបញ្ហាពិសេស១ និងទូលំទូលាយរបស់អនីតិជន និងត្រូវរកអោយឃើញអាទិភាពច្បាស់១ ។ ក្នុងន័យនេះក៏ត្រូវមានការសំរបសំរួលនៅ ក្នុងការប្រើធនធានដែលមានដែររួមមាន មធ្យោបាយជំនួស និងកិច្ចគាំទ្ររបស់សហគមន៍ដែលសមស្របក្នុងការបង្កើតនីតិវិធីជាក់លាក់ដើម្បីអនុវត្ត និងតាមឃ្លាំមើលកម្មវិធីដែលបានបង្កើតមក ។